

לקראת שבוע מלכתא

**שמעתי מה'חזון איש' זצ"ל, שבכל דור ודור מביא הקב"ה מחלה
שהרפואה עומדת חסרת אונים לעומתה, כדי להראות שהרופאים
והמחלות אינם אלא שלוחים, ומפתח הרפואות ביד הקב"ה. ואספר:
"הייתי מאושפז בבית חולים, היידק התמקם באוזן ומיאן לצאת. טיפלו בי
במסירות. יום אחד ניגש למיטתי סגן מנהל המחלקה..."**

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל: "אבינו מלכנו, שלח רפואה שלימה לחולי עמך"

ואספר: הייתי מאושפז בבית החולים בלינסון, היידק התמקם באוזן, ומאן לצאת. טפלו בי במסירות, והרופאים יצרו יחסי ידידות. יום אחד ניגש למיטתי סגן מנהל המחלקה. "הרב גלינסקי", אמר, "האם נכון הדבר שבתלמוד שלכם כתוב שהטוב שברופאים לגיהנום?"

כתוב, ודאי כתוב (קידושין פב ע"א), אבל ההתנסחות שלו לא מצאה חן בעיני, "בתלמוד שלכם", לכם ולא לו, הקהה את שיניו. התעלמתי ממנו.

אם נדע שהייסורים הם שלוחים ממרום, ונישא עינינו למרום, אל אבינו מלכנו, נוושע!

וידוע, שהגאון רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל, נשאל על ידי הכמרים מדוע אומרים היהודים בתפילתם "רופא חולי עמו ישראל", מכאן ראייה שאינם רוצים שחולי הנוכרים יתרפאו. וענה: "חלילה וחס, איננו חפצים בסבל בריה. אבל הגמרא אומרת (מגילה יז ע"ב) שברכת 'רפאנו' היא השמינית שבתפילת העמידה, כנגד המילה שניתנה ליום השמיני וצריכה רפואה. ורפואה זו ייחודית לעם ישראל, כי כל הגויים ערלים".

שמעו, ונחה דעתם.

אמרו לו תלמידיו: "רבי, לאלו דחית בקש, לנו מה תאמר?" אמר להם: "אין פשוט מזה! הגויים עוסקים ברפואות ומשליכים עליהן ייחוס. ואנו עוסקים בהן כהשתדלות גרידא, ויודעים שהרפואה ביד הבורא!".

ואכן, כשהיה ביד ההמון ספר הרפואות שכתב שלמה המלך, ובו כל התרופות לכל המחלות וסמכו עליו, עמד חזקוהו המלך וגנוז, כדי שיבקשו רחמים ושבחוהו חכמים על כך (ברכות י ע"ב וברש"י).

ושמעתי מה'חזון איש' זצ"ל, שבכל דור ודור מביא הקדוש ברוך הוא מחלה שהרפואה חסרת אונים לעומתה, כדי להראות שהרופאים - כמו המחלות - אינם אלא שלוחים, ומפתח הרפואות ביד הקדוש ברוך הוא.

ברוך הוא: 'כי מלך רופא נאמן ורחמן אתה'. אם הוא כאן, הכל כאן. ואם הוא אינו כאן, מי כאן?..."

"אבינו מלכנו כתבנו בספר סליחה ומחילה"

מה היא בקשה זו: "אבינו מלכנו כתבנו בספר סליחה ומחילה"? ממה נפשך: אם שבנו בתשובה - אין צורך שנבקש זאת, ואם לא שבנו - איזו עזות פנים היא לבקש זאת! הדבר יובן במשל:

ילד לא הגיע לתלמוד תורה יום ויומיים. חשב המלמד: לבטח חולה הוא, אלך לבקרו. להפתעתו, מצאו בריא ושלם.

חקר: "למה לא הגעת ללמודים?"

ענה הילד: "הלכתי, ובדרך התנפל עלי כלבו של השכן, בקושי נחלצתי ממנו". הראה את קרעי מכנסיו, בהן נעץ הכלב את שיניו. "פוחד אני. אלך רק אם הכלב יכלא בשרשרת, או שהמלמד יבוא לקחתני!"

אמר המלמד: "אינך צריך לא לזה ולזה. כשהכלב יתנפל, תמהר ותאמר את הפסוק: 'לכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו'. לחש בדוק ומנוסה הוא!". שינן הילד והמלמד נפרד ממנו לשלום. למחרת שוב לא בא.

אולי שכח את הפסוק. סר המלמד לביתו: "מה היום?!" אמר בטרוניה: "הלכתי, והכלב התנפל. לא הניח שהות לומר את הפסוק, ברחתי כל עוד נפשי בי!"

"אם כך", אמר המלמד, "אדבר עם בעליו, שיכלאהו לשעה שאתה עובר". והנמשל מובן. "סבבנוי כלבים" (תהילים כב, ז) - היצר הרע וחיילותיו מסיתים ומדיחים, מפתים ומחטיאים. יוצרים חיץ בינינו לבורא יתברך: "כי אם עוונותיכם היו מבדילים ביניכם לבין אלוקיכם" (ישעיהו נט, ב). הציע הקדוש ברוך הוא 'לחש' - "קחו עמכם דברים ושובו אל ה'" (הושע יד, ג).

אבל אבוי, הכלבים אינם מניחים לומר את הלחש! ריבונו של עולם! הן גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, והיצר הרע מעכב (ברכות יז). כיון שכך "משטין בכבל אסר", לא בנו האשמה, "כתבנו בספר סליחה ומחילה!". בתנאי שמצדנו - מוכנים אנו לשוב!

(מתוך 'והגדת' אלול)

חשב שלא שמעתי, החיידק פגע בשמיעתי, וחזר על השאלה בקול רם. החולים האחרים בחדר הזדקפו. המשכתי להתעלם.

חזר בשלישית, בצעקה. האחיות באו לראות מה קרה. הבנתי שאם אמשך להתעלם יביא ציוד הגברה. לא הייתה ברירה. עניתי: "כן, כתוב".

"ואיך אתה מסביר את זה", תבע לדעת. "זה מעליב, אתה יודע?" אמרתי: "אולי, אבל אתה לא צריך להיעלב!". "למה?"

"כי אתה אינך הטוב שברופאים. תביא את הטוב שברופאים, ואסביר לך".

חיך בטוב לב. "טוב, עכשיו ברצינות!". בטוח היה שהתבדחתי. לא העלה בדעתו שמא אינו הטוב שברופאים...

אמרתי: "הלא תבין, בתפילת העמידה יש שמונה עשרה ברכות. אחת מהן היא בקשה מהבורא, 'רפאינו ה' ונרפא, הושיענו ונוושע, כי רופא נאמן ורחמן אתה'. אבל אם הרופא סבור שהוא המרפא, ואינו זקוק לעזר שמים, ידלג על ברכה זו. ונמצא שאין בידיו אלא שבע עשרה ברכות, כמנין 'טוב'. וזהו: 'טוב שברופאים, לגיהנום'. לכן אמרתי שאינך הטוב שברופאים, כי יודע אתה שידכם קצרה. והראיה, שעדיין איני שומע"... ועוד -

כשהייתי מאושפז בבית החולים, נוכחתי באזלת ידם של הרופאים. 'לפי הספר', הייתי אמור להירפא מזמן. החיידק שהתנחל באוזני סרב לצאת. הגמרא גילתה לנו שכאשר המחלה נשלחת, משביעים אותה כמה זמן תקנן, ושלא תצא אלא על ידי רופא פלוני, וסם פלוני (עבודה זרה נה) ואצלי, אחד מן השלושה: או שלא הגיע הזמן, או שלא היה זה הרופא הנכון, או שלא נמצאה התרופה הנכונה.

בוקר אחד ראיתי תכונה סביב מיטתי. רופאים רבים סבובי כדבורים. "הרב גלינסקי", בישר מנהל המחלקה, "הבאנו את טובי המומחים להתיעצות".

נו, אם הוא משתף אותי, יש גם לי מה לומר: "פרופסור נאמן גם פה?", שאלתי.

השתררה שתיקת מבוכה: "מי הוא פרופסור נאמן?" - מה מומחיותו? לאיזה תחום הוא שייך? אולי אינו שייך לכאן.

ואני בשלי: "את פרופסור נאמן, הבאתם איתכם?"

מנהל המחלקה רכן מעלי: "הרב גלינסקי, מי הוא פרופסור נאמן?" נאנחתי: "אילו היית מתפלל, היית יודע. בכל יום פונה אני לקדוש

מידי שנה באו רבים וטובים, וביקשו מרבינו עצה ותושיה מה לקבל ע"ע קבלה טובה ליום הדין, וכל פעם אמר רבינו דברים אחרים, ונביא כאן כמה מהם

מגוון עצות על קבלות ליום הדין ממרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

קבלה מעניין הדיבור

העיקר צריך לדעת, כמו שהח"ח עשה בכולל קדשים בעשי"ת: "קבלות", וראשית יש לדעת שצריך לעשות את הסוד מרע ואח"כ ועשה טוב: ועיקר הקבלה צריכה להיות מענין הדיבור, כגון לשוה"ר וליצנות שעושים מאחרים, או תלמידים מר"מ וממשגיח וכדו', וחנופה. ומי שזהר בדיבורו יכול להגיע למדרגות גבוהות מאד. וב'חרדים' (פ"ד) כת' על לשוה"ר דהווי ממצוות שתלויות בלשון, ולכא' אינו דוקא בלשון אלא אף בשאר אבריו, ואף ברגלו יכול לעבור על לשוה"ר.

עבודת הימים הנוראים - קבלות

ועוד מחסדי הקב"ה עמנו, שכשמקבל האדם ע"ע קבלות טובות בימים אלו, הרי הוא מוכיח שרצונו לשפר את מעשיו והקב"ה בחסדיו דן אותו לפי מצבו הנוכחי, וכמ"ש על ישמעאל ששמע ה' את קולו "באשר הוא שם". ונפסק כן גם להל' בס' תרג' שגם מי שאינו נזהר בכל השנה מפת פלטר, יזהר בזה בימים אלו וכנ"ל. ואמנם שעל האדם לעמוד שיחזיקו קבלותיו למשך השנה, אבל גם אם יצליח שיחזיקו קבלותיו ולו במעט לאחר יוה"כ, וכגון שיקבל ע"ע שלא ידבר לה"ר לאחר יוה"כ, ולו חצי שעה, הרי שגם זה דבר גדול הוא, דהרי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו (ואכן היצה"ר "עושה לנו את המוות"), והרי אנו אין לנו את הכוח להילחם בו, ועל כן כל מאמץ להתגבר על יצרנו נחשב בעיני המקום.

לשתוק לעלבונות

שאלו לרבינו עצה וקבלה ליזכות ליום הדין ער"ה תשס"ז, עבור בני ישיבה נענה ואמר: שכל אחד יקבל על עצמו באם אחד יאמר לו איזה דבר עלבון וכדו', ישתוק ולא ישיב לו, במשך שעות הבוקר עד הצהרים.

לכוון ברכה ראשונה

בערב ראש השנה תשע"ג, שאלו את רבינו מה הקבלה שנקבל על עצמינו ליזכות בדין ר"ה הבעל"ט תשע"ג, והשיב: "לקבל לכוון בברכה ראשונה של שמו"ע".

לפרוש ממלאכה לפני שבת

כמידי שנה גם בשנה זו זכינו לשאול קמיה רבינו זצ"ל, מה לקבל להתחזק לקראת ראש השנה תשע"ד. השיב רבינו: לקבל על עצמו

שכל דבר שאסור לעשות בשבת, יפסיק לעשות כבר חצי שעה לפני השקיעה, וזה גדר שלא יכשלו, ובכך ירגיש כבר שבת (ודווקא לפרוש ממלאכה ולא לקבל שבת, כדי שאם פעם ישכח משהו יוכל לעשות) וכן נוהג רבינו. ובזכות זה יכתבו לכתובה וחתומה טובה.

להתחזק בשמירת הדיבור

נשאל רבינו מה לקבל לקראת ימים נוראים תשע"ה, והשיב להתחזק בשמירת הדיבור, כגון ליצנות.

לשמר את ה'שויית'

שאלו לרבינו דהנה ביו"כ כל אחד מרגיש התעלות, איך אפשר לשמור את ההתעלות שהייתה ביו"כ? אמר רבינו: "אם אפשר לשמור 'שויית' ה' לנגדי תמיד" - הכל יהיה בסדר!".

פעם ביום חשבון נפש

(י"א תשרי תשע"ה) שאלו לרבינו, כיצד ניתן לשמור את החיזוק וההתעוררות שנשארו מימים נוראים? בתחילה אמר רבינו, שאם היה חיזוק, זה ודאי נשאר, כי משהו חייב להישאר. אח"כ אמר שילמד מוסר או שיעשה לכל הפחות פעם ביום חשבון הנפש.

לקבל בתחילת היום

פ"א הגיע לרבינו תלמיד א', שביקש ממנו להתחזק בדבר אחד הכולל את הכל, ושתק רבינו ולא ענה לו. ולמחרת כשהגיע שוב, אמר לו "תסתכל ב'אורחות חיים' וז"ל 'עול תורה', אמר רבינו (הגר"ח) דבר מנוסה: כשישכים אדם בבוקר, ויקבל עליו ביום ההוא

הכרתי יהודי זקן בירושלים שעלה לכאן ממרוקו, וכל בניו כולם תלמידי חכמים גדולים, ראשי ישיבות ומרביצי תורה. בשיחתי עם אותו יהודי יקר, שאלתי אותו, שיגלה נא את אזני בסודו הגדול, כיצד זה זכה לבנים גדולי תורה, שכולם יושבים ראשונה בממלכת התורה?

הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א, על כוחה של תפילה

אדוני אבי מורי ורבי זצ"ל היה ריש מתיבתא, ולימד תורה לילדי ישראל קדושים במשך שלושים ושתיים שנה. בעיניי ראיתי בעת ההפסקה שבתלמוד תורה, כשהמלמדים מתכנסים בחדר מלמדים ושותים תה ומשוחחים, היה אדוני אבי מורי ורבי זצ"ל שולח את הילדים לשחק בחצר, והיה סוגר את דלת הכיתה. כאשר הצצתי פנימה ראיתי שהוא מתפלל בספר תהלים, כשהדמעות זולגות מעיניו להצלחת הילדים. מעולם לא נצרך להרבות להכות את תלמידיו או את בניו, ולא ידע מה זה 'להכות' - הוא נהג תמיד רק בדרכי נועם ושלוש ובתפילות רבות.

הכרתי יהודי זקן בירושלים עיר הקודש תבנה ותכונן, שעלה לכאן מארץ מרוקו, וכל בניו כולם תלמידי חכמים גדולים, יושבי על מדין, ראשי ישיבות ומרביצי תורה.

הדבר היה לפלא, בהיותו שונה בזה מרוב העולים מגולת מרוקו. כידוע הרבה יהודים שעלו ארצה בגל העלייה הגדול ממרוקו, עזבו את הדת, רחמנא ליצלן, חדלו לשמור מצוות ונעשו פורקי עול. אותם מיעוטא דמיעוטא שמסרו נפשם, והמשיכו להחזיק בגחלת היהדות, לא היו תלמידי חכמים גדולים, ובוודאי לא נתגדלו בתורה, ובניהם היו מפשוטי העם.

בשיחתי עם אותו יהודי יקר, שאלתי אותו במטותא, שיגלה נא את אזני בסודו הגדול, כיצד זה זכה לבנים גדולי תורה, שכולם יושבים ראשונה בממלכת התורה?

מתחילה ניסה האיש להשתמט באמתלות שונות, שאין זה משנה כל כך איך וכיצד, והעיקר שברוך השם הם עוסקים בתורה בשקידה, כן יעזור השם לעתיד וכו', אבל אחר שהפצרתי בו, כי תורה היא וללמוד אני צריך, פתח הזקן את פיו וסיפר:

"בצעירותי למדתי בחברותא בעיר פס שבארץ מרוקו, עם יהודי תלמיד חכם אחד ירא ושלם; היינו גם שכנים באותה חצר. חיי היהודים במרוקו היו באחדות ובקירוב לבבות. המשפחות היו מאד קרובות זו לזו, והחצר שלנו הייתה כמו משפחה אחת גדולה; אבל במיוחד התחברתי עם החברותא שלי - היינו מאד קרובים, ועסקנו בתורה הקדושה יחדיו מתוך אהבת חברים כנה.

"יום אחד נשמעה בחצר בשורה טובה ומשמחת: בן נולד לחברי היקר, בן בכור! כמובן, השתתפנו מאד בשמחתם, זוגתי הכינה מיני

תקרובת מיוחדים ומתוקים לכבודה של שמחה, ואנוכי שמתי פני בשמחה לעבר בית חברי, כשאני מצויד במשלוח המללב שהכינה אשתי, כדי לאחל ברכת 'מזל טוב' ולשמוח בשמחתו הגדולה. "כשנקשתי בפתח הבית לא פתחו לי את הדלת; דפקתי הרבה והמתנתי זמן רב אבל ללא הועיל. הדבר נראה לי משונה מאד, ובפרט שכל עת המתנתי בפתח שמעתי התייפחויות חרישיות מתוך הבית! בתחילה חשבתי שמא זו הילדת הטריה, שבוכה מחמת צער הלידה, שהרי עדיין כל איבריה מתפרקים (בכורות ו:); אבל משהייתי אזני הכרתי שזה הקול הוא דווקא של החברותא שלי, האב הטרי, ולא של האם הילדית, שהיה הוא יושב ובוכה מאין הפוגות.

"הבכיה הזו, דווקא בזמן השמחה הגדולה, הייתה מוזרה בעיניי: הם היו זוג מאד מוצלח ושררו ביניהם שלום ואהבה תדיר, והיה לי משונה הבכי המרובה דווקא בעת של שמחה.

"לאחר זמן רב שלא נפתחה הדלת והבכי רק התגבר, התחלתי לחשוש לשלומם של חברי הטוב, והחלטתי שאין ברירה וחייב אני לבדוק מה קורה, שמא זקוקים הם לעזרה דחופה.

"בלית ברירה פתחתי בעצמי את הדלת, והנה מה מאד נדהמתי בכניסתי למצוא את חברי אבי הבן, בעל השמחה, יושב בשולחנו עם ספר תהלים פתוח ובוכה מאין הפוגות. הוא לא חש כלל בכניסתי, והבנתי שכנראה גם לא שמע כלום כשנקשתי על הדלת. ניגשתי אליו והנחתי בעדינות את ידי על כתפו. הוא חדל מבכיו הנסער

"הייתי המום ומבולבל ממראה עיניי. אך זה עתה התפלל האיש ובכה מאין הפוגות, ופתאום הוא מקבלני בשמחה גדולה כזו? הרגשתי שמסתתר כאן דבר גדול, ובתור חבר קרוב דרשתי ממנו במפגיע שלא יעלים ממני סיבת בכיו, שהרי 'דאגה בלב איש - שיחנה'

הדור, עיין שם.

מעין זה איתא בתנא דבי אליהו (רבה פרק יח): "מעשה בכה אחד שהיה ירא שמיים בסתר, וכל מעשיו הטובים שהיה עושה, היה עושה בסתר; והיו לו עשרה בנים מאשה אחת, שישה זכרים וארבע נקבות. ובכל יום ויום היה מתפלל ומשתטח, ומבקש רחמים, ומלחך בלשונו עפר, כדי שלא יבוא אחד מהן לידי עבירה ולידי דבר מכוער. ואמרו: 'לא יצתה אותה שנה, ולא שנית, ולא שלישית, עד שבא עזרא והעלה הקדוש ברוך הוא על ידו את ישראל מבבל, ואותו הכהן עמם. ולא נכנס הכהן ההוא לעולמו, עד שראה כהנים גדולים ופרחי כהונה מבניו ומבני בניו, עד חמישים שנה. ואחר כך נכנס אותו הכהן לבית עולמו, עליו הכתוב אומר (תהלים לז): 'בטח בה' ועשה טוב" וגו'. עד כאן.

(מתוך הספר 'טיב המעשיות' דברים)

ושמח מאד לקראתי, סגר בנעימות את ספר התהלים, נשקו והחזירו למקומו. הוא היה נראה נינוח ושלו, ולא נראו בפניו שום עצבות או כאב כלל. אדרבה, הוא קיבל אותי בשמחה גדולה, כאילו לא בכה מקודם ולא כלום.

"הייתי המום ומבולבל ממראה עיניי. אך זה עתה התפלל האיש ובכה מאין הפוגות, ופתאום הוא מקבלני בשמחה גדולה כזו? הרגשתי שמסתתר כאן דבר גדול, ובתור חבר קרוב דרשתי ממנו במפגיע שלא יעלים ממני סיבת בכיו, שהרי 'דאגה בלב איש - שיחנה'.

"כשנוכח חברי שלא יוכל להתחמק, כי סיפרתי לו שעמדתי בפתח זמן רב ושמעתי את בכיו, אמר לי: 'הבה ואגלה לך טעם בכייתי: הנה הרך הנולד לנו כעת הביא לנו שמחה גדולה, רבות צפינו ויחלנו לזה, וכעת שנולד לנו פרח קטן והוא בראשית דרכו עלי אדמות, התפללתי לפני השם יתברך, שיגדל זה הבן בתורה וביראת שמיים, שיהיה לגדול וענק בתורה!'. התברר, אפוא, שאותן בכיות היו פשוט בכיות של תפילה, תפילה מתוך שמחה!

"כך היה ממשיך מדי יום ביומו להעתיר הרבה על בנו, בתפילות תחינות ובקשות, כדי שייצל מכל הניסיונות הקשים שבדור, ויגדל ויצליח בתורה וביראת שמיים!

"אכן, זה הקטן נעשה גדול מאד, עד שהיה לאחד מגדולי אותו הדור במרוקו. הוא הרביץ תורה לאלפי תלמידים, ושמועותיו הלכו מקצה הארץ עד קצהו.

"בראותי כי כן" - ממשיך הזקן בן שיחי בסיפורו - "חשבתי לעצמי: אם כל כך גדול הוא כוחה של תפילה, מדוע לא אעשה אף אנוכי כמוהו... ואכן בכל פעם שנולד לי ילד הייתי מוריד דמעות כמים, ומתחנן ומתפלל כל העת בבקשות ובתחינות, שיגדלו לגדולי תורה. עד היום ממש, שילדי כבר מחתנים את ילדיהם, ממשיך אני כל העת לשפוך נפשי עליהם ועל הצלחתם, ובעיקר הצלחת תורתם, שיעשו חיל ויגדלו בלימוד תורתם. זהו כל הסוד של הצלחת הילדים שלי!", סיים הזקן המופלא את סיפורו המדהים.

לאחר זמן רב מצאתי בספר 'חסידים', מעשה בחסיד אחד שהיה מתפלל כל היום שיהיו בניו טובים וצדיקים, ונולדו לו בנים גדולי

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**

המייל היומי של 'דרשו'.

למחרת מוטל'ה חוזר הביתה מהחיידר. ניגש למקרר, מוזג שתיה לכוס וצועד אל הסלון הגדול, שם פרוס שטיח פרסי אורגינלי, שצריך להיזהר מאד לא לדרוך עליו. מוטל'ה נכנס, ונשפך לו על השטיח מהמיץ האדום שבכוס. הוא יצר ברגע זה כתם על השטיח המופלא, לנצח נצחים!! אמא שלו רואה את זה, ומתחילה לצעוק צעקות אימים: "מו-ט-ל'ה, מה עשית?!"

הגה"צ רבי שלמה ברעוודה זצ"ל, על ההתחזקות בימים אלו

פעם באתי לארצות הברית זמן קצר לפני ראש השנה, וביקשו ממני לדרוש ברבים. פתחתי ואמרתי להם: אתם מאמינים - בעומק הלב, באמת ובתמים - שראש השנה קובע משהו, או אתם לא מאמינים? אם אתם מאמינים, אני אומר לכם ככה: יושבים כאן יהודים נחמדים מאד, שעוסקים בצורכי ציבור באמונה, ומפורסמים בעזרתם לזולת. אבל אולי, יכול להיות, שיש ביניכם כאלה שהתרשלו קצת בקביעות עיתים לתורה בזמן האחרון. לא שאטמו עיניהם ולבם מדברי תורה, חס ושלום. דווקא היו באים לפעמים לדרשה, שומעים אפילו קצת משניות, אבל לא קבעו עיתים כל יום לתורה. אם יש כאן כאלה, אני פונה אליהם: תארו לעצמכם, שאתם מחליטים לקבוע עיתים לתורה מערב זה ועד ראש השנה. מחר בבוקר מיד אחרי תפילת שחרית, אתם מחפשים חברותא, וגם שיעור כל לילה! ואתם מקבלים על עצמכם להיות קבועים, זאת אומרת, לא להעדר במשך שבוע שלם מהשיעורים, כל לילה בתירוצי אחר - חתונה, בר מצווה או פגישה עסקית שאסור להחמיץ....

את כל זה אמרתי בדרשה בחודש אלול, בארצות הברית. כשלוש שנים לאחר מכן, הגעתי שוב לארצות הברית. אדם אחד בא לפגוש אותי, איש ציבור ידוע, נחמד ונעים. "הייתי נוכח בשיעור שלך לפני כמה שנים", הוא אמר לי. "הדברים נכנסו ללבי, ומיד למחרת בבוקר רצתי אל הרב. ביקשתי שיעזור לי למצוא חברותא מתאימה, ושאלתי אותו מתי הוא מוסר שיעור בדף היומי. התחלתי בזה תיכף ומיד, וקיבלתי על עצמי להקפיד בלי פשרות ובלי ויתורים.

"בשמחת תורה ניגש אלי אדם אחד, שהוא מפורסם בכל ארצות הברית כלמדן וכמחנך דגול. הוא התגורר במשך עשרים שנה בשכונה אחרת, ורק זמן קצר לפני כן עבר לגור בשכונתו. לתדהמתי הרבה, פנה אלי אותו אדם, ושאל אותי: 'אולי אתה רוצה לקבוע איתי ללמוד כל ערב, וגם בשבת בבוקר שעה לפני התפילה?' "בקושי הצלחתי לענות לו. 'איתך? והרי אני יודע שסיימת את הש"ס כבר כמה פעמים... מי אני, שאהיה ראוי ללמוד איתך?!" "באמת אני יודע, מדוע הוא בחר בי כחברותא, אבל הוא אמר: 'כן איתך, דווקא איתך!'"

אם, באמת, תתחילו ללמוד בשיעור ברצינות, ותקבלו עליכם להתמיד בזה מבלי לוותר ובלי להפסיד, אתם תראו במו עיניכם מה יתרחש אחרי ראש השנה. הקב"ה יפסוק, שתהיה לכל אחד מכם סייעתא דשמיא גדולה בקביעות עיתים לתורה, ובהשתלמות בתורה ובמצוות ומעשים טובים. ומאחר שכך, כל אחד יראה בחוש את הסייעתא דשמיא שתהיה לו בכך.

אנחנו לא יודעים איך בדיוק זה יתרחש, אבל אנחנו יודעים שזה יתרחש. יתכן שימים ספורים לאחר חג הסוכות ייגש אליך תלמיד חכם גדול ויציע: "אולי אתה רוצה להיות חברותא שלי בערב?" אתה תשתומם - "אתה רוצה ללמוד איתי? הרי אתה למדן גדול, ואני רק עכשיו התחלתי ללמוד באופן מסודר... איך זה?!" והוא יגיד - "כן, דווקא איתך אני חפץ ללמוד!", והוא יקבע איתך לימוד קבוע, שירומם אותך בתורה וגם באמונה. תוך כדי כך, אשתו תחזק את אשתך, והבנים והבנות יחזקו את צאצאיהם, בסוף השנה תעמוד נדהם ונפעם, כשתקלוט איזו עליה גדולה ברוחניות היתה לך במשך השנה שחלפה!

מקום שצריך לחזור בתשובה. אני מחפש על מה אתן צריכות לחזור בתשובה, אבל לא יכול למצוא..."

....ברגעים האחרונים ממש סיכנתי את נפשי, ואמרת לי להן משל כזה:

"נתאר לעצמינו, שמוטל'ה חוזר מהחיידר. הוא צמא מאד, נגיש למקרר, מוציא שתיה, מוזג לעצמו ושותה. אמא שלו עומדת שם, ומזדעזעת לראות שמוטל'ה שכח בחפזו הרב, לברך לפני השתיה. היא אומרת לו: 'מוטל'ה, ברכה! איך אפשר לשכוח דבר כזה?!' 'מוטל'ה עוצר משתייתו, ומברך בקול נעים.

"יופי, הכל טוב. כעבור שעה אבא חוזר, ושואל מה נשמע, ומה שלום מוטל'ה, ואם הוא התנהג יפה.

"אמא של מוטל'ה מספרת שב"ה הכל בסדר, ומוטל'ה ילד נהדר. "למחרת מוטל'ה חוזר הביתה מהחיידר. הוא צמא מאד, נגיש למקרר, מוזג שתיה לכוס וצועד מעדנות אל הסלון הגדול, שם פרוס שטיח פרסי אורגנילי מאפגניסטן, שצריך להיזהר מאד לא לדרוך עליו. הצבע של השטיח דומה לצבע של הריפוד, והריפוד דומה לילונות, והילונות דומים לכיסאות-הכבוד העתיקים והיקרים..."

"מוטל'ה נכנס לחדר הזה, ונשפך לו על השטיח מהמיץ האדום-האדום שבכוס. הוא יצר ברגע זה כתם, על השטיח המופלא, לנצח נצחים!

"אמא שלו רואה את זה, ומתחילה לצעוק צעקות אימים: 'מו-ט-ל'ה, מה עשית?!'. לא נחה דעתה על אף צעקותיה הנוראות, והיא אפילו... מכה אותו! מוטל'ה בוכה, מתחנן על חייו, מנסה להסביר לה שזה ממש לא היה בכוונה.

"כעבור שעה, אבא חוזר הביתה. הוא שואל מה נשמע, ומה שלום מוטל'ה, ואם הוא התנהג יפה.

"...פה?! מזדעקת אמא של מוטל'ה, 'נורא ואיום! בוא, בוא ותראה במו עיניך מה שהבן שלך עשה לשטיח החדש!...'

"תראה, תראה איזה אסון הוא עשה לנו! הלך כל השטיח הזה, שהוצאנו עליו כל כך הרבה, ואפילו עוד לא הספקנו להראות אותו לאורחים... איזה ילד נוראי! איזה אסון!'

"עד כאן המשל על מוטל'ה ואמא שלו.

"שאלתי את הנשים שישבו ושמעו את הדרשה: מה יותר אכפת לכן באמת, כתם על שטיח או זלזול של הבן בברכה?

"יש כאן איזשהו רמז לקריטריון, שעל ידו כל אדם יכול לבחון ולאבחן את עצמו, האם הלב יותר קרוב לעולם הבא או לעולם הזה, לרוחניות או לגשמיות.

"עלינו להזדרז בביצוע הפשפוש הנ"ל בפנימיות שלנו, הזמן קצר והמלאכה מרובה, ומה שעומד על כפות המאזנים הינו חשוב ונשגב מאד!"

(מתוך הספר דורש טוב - ראש השנה)

"אי אפשר להאמין איזה שינוי נפלא התרחש בחיים הרוחניים שלי, בכל השטחים. אתה צדקת אז במה שאמרת בדרשה שלך. צדקת לחלוטין!"

אמרת לי בשמחה גדולה: "ברוך ה' שאני זוכה לשמוע ממך דברים כאלו".

האמת היא, שמן הסתם התרחשויות מסוג זה אירעו אצל עוד כמה ממתפללי בית הכנסת, אלא שאין להם את אומץ הלב לספר על כך. בראש השנה נקבע - על פי מעשי האדם, זכויותיו וחובותיו - עד כמה תהיה לו סייעתא דשמיא מבחינה רוחנית.

עלינו לפשפש היטב במעשינו ובפנימיותנו. כמובן, עלינו לתקן את הטעון תיקון, ולשפר את הטעון שיפור, אך נוסף לזאת, עלינו לבדוק את עצמינו - האם אנו משתוקקים לרוחניות, ומוכנים למאמץ ולויתורים לשם כך, או שמא אנחנו שקועים בגשמיות, וממנה כל הנאתנו.

בימים שבין ראש השנה ליום כיפור, יש לנו עבודה קשה במיוחד. כל אחד צריך להחשיב את עצמו כבינוני. ומאחר שאנחנו בינוניים, אנחנו עכשיו ממש תלויים ועומדים בין עולם הזה לבין עולם הבא! אנחנו צריכים להבין ולקלוט, כמה הרבה מונח על כף המאזניים בשעה הרת גורל זו!

מה יותר אכפת, השטיח או הברכה?...

איך יכול אדם לאבחן את עצמו, האם הוא חפץ ברוחניות וראוי לעולם הבא, או שמא נתונים מעייניו להבלי העולם הזה?

כדי להמחיש את הדברים, ברצוני לספר על דרשה שדרשתי פעם. זה היה ממש מזמן, לפני עשרים וכמה שנים. כפו עלי להגיד את הדרשה ההיא.

איך כופים על בן אדם לדרוש דרשה?

רצו שאדרוש בפני נשים באיזושהי מדינה באירופה. היה לי אז שיעור קבוע עם הגברים. והנשים התאוננו על אפליה. הן איימו עלי, שאם לא אתן שיעור לנשים לפני ראש השנה, לא יתנו לבעלים להמשיך בשיעורים...

נו, מה יכולתי לעשות מול איום כזה...

באתי. אבל אדם שכועסים עלי, לא עושה את עבודתו מתוך אהבה וחסד. החלטתי לא לומר להן מוסר אמיתי, הן לא בדרגה מתאימה לספוג אמת כזו.

במשך שלושת רבעי שעה רק נתתי מחמאות, על כך שהן מרשות לבעליהן ללכת לשיעורים וכדומה. כל מה שאמרת היה אמת, כמובן, אבל לא בטוח שהיתה הרבה תועלת מלשמוע את המחמאות.

בסוף, כשנשארה לי רק רבע שעה, החלטתי בכל זאת לדבר. אמרתי: "אתן כולכן נשות חיל, תרבינה כמותכן בישראל, וישר כוחכן, אך בכל זאת אנחנו מתקרבים לראש השנה וליום הכיפורים, וכתוב בכל

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?

שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

רבי הלל כהן, עסק ביבוא מוצר שנאסר מטעם השלטון הנוכחי. הוגשה נגדו תביעה, ועלול היה להישפט לקנס עתק ולכמה שנות מאסר. הוא שכר את שירותיו של עורך דין ממולח ויקר, שהסביר שאין מוצא, הנאשם יהודי והשופטים גויים, לפיכך הוא מייעץ להגיע לעסקת טיעון, בה יגזרו רק כמה חודשי מאסר וישולם קנס חלקי. מה עושים? נוסעים אל הרבי לקבל ברכה...

מאוצרותיו של הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א

לקנס עתק ולכמה שנות מאסר. המשפט עמד להיערך בעיר המחוז קאליש, והוא שכר את שירותיו של עורך דין ממולח ויקר. הודיע עורך הדין שאין מוצא, החוק ברור והעובדות מוסכמות, הנאשם יהודי והשופטים גויים, ויש להם נטייה למצות עמו את הדין. לפיכך הוא מייעץ להסמיכו להגיע עם הפרקליטות לעסקת טיעון, בה יגזרו רק כמה חודשי מאסר וישולם קנס חלקי.

אם השופטים יאשרו את העסקה, ייצא בזול מן הפרשה. בדרך כלל, מאשרים השופטים. אבל כשהנאשם יהודי, אין לדעת. מה עושים? נוסעים אל הרבי לקבל ברכה, שהשופטים יסתפקו בעסקת הטיעון. נסע לאוסטרובצא ונכנס אל הקודש פנימה. שמע הרבי ויעץ: "אל תחתום". נדהם! בטוח היה שיקבל ברכה, וזהו. מה פירוש לא לחתום? הלא יגזר עליו חלילה העונש המירבי!

אמר הרבי: "תנחה את עורך הדין למשוך ולסחוב את הדיון. יודיע שעדיין אינו מוכן, ויקבע תאריך אחר. אזי יודיע שלקוחו אינו חש בטוב, ויקבע תאריך נוסף."

"אבל עורך הדין יעץ לחתום ולסיים את העינוי!"

חיך הרבי: "כפי הנראה, עורך הדין הגוי אינו יודע גמרא מפורשת, שכשיש ליהודי דין ודברים עם גוי, ישתמט מלדון עמו בחודש אב, שמזלו רע ליהודים, וישתדל לדון עמו בחודש אדר, שמזלו טוב ליהודים. גמרא מפורשת (תענית כט ע"ב), ונעלמה מעיני הגוי..."

ב'מגן אברהם' (ריש סימן תקפ"ג) כתב בשם רבנו דוד אבודרהם זצ"ל, שנהגו לאכול דגים בליל ראש השנה, לסימן לפרות ולרבות כדגים.

ומהו: 'לפרות ולרבות', שנאמר בברכות: "והפריתי אתכם והרביתי אתכם", ופירש רש"י הקדוש: "והפריתי אתכם" - בפריה ורביה. "והרביתי אתכם" - בקומה זקופה. ושתי ברכות אלו ניתנו לדגים: "וידגו לרוב" - כדגים הללו שפרים ורבים ואין עין הרע שולטת בהם, וברכת "והרביתי אתכם", ריבוי וגידול עצמי, בבחינת: "בקומה זקופה", שהדג כל זמן שמזקין מוסיף גבורה (שבת עז ע"א), עבודה זרה ל'ע"ב). שתי בקשות אלו מבקשים אנו באכילת הדגים.

ונהגו שאוכלים את ראש הדג ואומרים: "יהי רצון שנהיה לראש ולא לזנב" ('מגן אברהם', שם).

בסיעתא דשמיא, נאמר טעם נוסף באכילת הדגים, ובמיוחד באכילת ראש הדג. ומרן החתם סופר זצ"ל נהג לאכול דג ממולא געפילטע פיש, כסימנא טבא, שימלא ה' כל משאלות לבנו לטובה. נכליל גם עניין זה בדברינו, בעזר שמו יתברך, ונקדים ונספר:

חי עמנו לאורך ימים ושנים טובים וארוכים, בבריות גופא ונהורא מעליא, רבי יהושע אייבשיץ הי"ו, מה"שרידים אשר ה' קורא" (יואל ג, ה), שהקדיש חייו להנצחת קידוש השם במלחמה הנוראה. אביו הי"ד ניהל אכסניה בווייערעשוב, ואחד האכסנאים, רבי הלל כהן ע"ה, תלמיד חכם מובהק ניסה לשכנעו לנסוע עמו לרבו, הגאון הקדוש רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצא זצ"ל. גאונותו המופלגת וחריפותו העצומה של הרבי מאוסטרובצא נודעה בכל רחבי פולין. ב'מילי דשמיא' מי ידמה ומי ישווה לו: בירתו המופלגת, בתפילותיו הנרגשות, וארבעים שנות צומו! אבל גם ב'מילי דעלמא' נתקיים בו מאמרם (אבות פ"ו מ"א) שהלומד תורה לשמה נהנים ממנו עצה ותושיה. פתח רבי הלל וסיפר, ורבי יהושע שומע:

היה זה בתום מלחמת העולם הראשונה. לפניו היתה פולין תחת כיבוש רוסי, במהלכה תחת כיבוש גרמני, ולאחריה קבלה עצמאות. רבי הלל עסק ביבוא מוצר שהיה כשר תחת השלטון הקודם, ונאסר מטעם השלטון הנוכחי. הוגשה נגדו תביעה, ועלול היה להישפט

תמה **רבי הלל** באזני רבו תמיהה כפולה: "ראשית, כעת איננו בחודש אב. ושנית, מי יאמר שהמשפט יידחה לחדש אדר?"! הסביר הרב: "הידעת מדוע חודש אב מזלו רע? כי מזלו אריה. וחודש אדר מזלו טוב, כי הוא דגים. מה בין אריה לדגים? האריה רודף אחר טרפו, אבל הדג נוהג הפוך. כשהוא עולה ברשת ופותחים את בטנו, מוצאים שכל הדגים ראשם כלפי זנבו של הדג הבולע. הווי אומר, שאינו רודף אחריהם להשיגם. אלא משייט הוא לדרכו ופותח לוועו, והם נכנסים מאליהם -

"ויותר מכך: אילו היה נוהג כאותו ארי, ומזנק ובולעם מאחוריהם, היו זנבותיהם וסנפיריהם נפרשים, מחוררים את לוועו וחונקים אותו. אבל כשהם נכנסים לתוך פיו מצד ראשם, הסנפירים והזנב מקופלים והם מחליקים לתוך מעיו..."

"והורונו רבותינו, שאין ליהודי להיות כאותו ארי, היוזם ופועל ומזנק וטורף. יהיה כדג המשייט לדרכו, ולא ידאג, ממרום יסדרו הכל על הצד היותר טוב, והראיה, שהדגים באים לתוך פיו..."

הרעיון נפלא, אבל **רבי הלל** לא היה רגוע. "רבי", הזכיר, "עורך הדין מומחה ובעל מוניטין, ואמר שאינו רואה דרך אחרת".

"והוא צודק!", הסכים הרבי במפתיע. "עד כה דברנו על הדג הטורף. אבל מזל אדר דגים, שניים. יש לקח גם מהדג הנטרף. עיניו בראשו, כידוע, ומשייט הוא בים, וחושש לנפשו. שהרי 'דגים שבים, כל הגדול מחברו בולע את חברו' (עבודה זרה ד ע"א). מצטער הוא שאין לו עיניים גם בזנבו, ואינו יכול להישמר מאויב שיתקפו מאחור. אבל מקדימה, מקדימה עיניו בראשו. ידע להזהר.

"ומה לבסוף? נכנס בעיניים פקוחות ללווע הדג. זה מה שמציע עורך הדין הנכבד..."

נו, אחרי כזה פסק אין מה לומר. הנחה את עורך הדין למשוך את המשפט, והלה הזהירו באלף אזהרות: "יש גבול לסחבת, ולבסוף ישיתו עליך את כל חומר הדין".

ומה היה הסוף? שהוכרזה חנינה לרגל חג לאומי, והמשפט בוטל... ולענייננו, מדוע אוכלים דגים, וראש דג, ודג ממולא, בראש השנה? - כידוע, מחודש אב מתכוננים, ובחודש אלול נרעשים, ובימי הסליחות זוחלים ורועדים. יודעים מה מונח על כפות המאוזניים, ועד כמה "כדלים וכרשים דפקנו דלתיך", "חננו ועננו כי אין בנו מעשים". עורכים חשבון נפש, והיריעה מחוררת כרשת. יודעים שהיה ראוי ללמוד יותר, להתעלות יותר, לפקוד יותר שיעורי תורה, אבל אין פנאי, עסוקים במרדף אחר הפרנסה, שהרי אם אין קמח אין תורה. וככל שרודפים יותר אחר הקמח, כך נותר פחות פנאי לתורה. ולא לומדים לקח מן הדגים.

מהראש של הדג, שהדגים נכנסים ללוועו מאליהם, בלא שירדוף אחריהם. מהמילוי של הדג, שהדגים הממלאים את בטנו ראשם כלפי זנבו וסנפיריהם מקופלים, להחליק פנימה!

הן זה היה לקח המון, שירד לצדיקים על פתח ביתם, שלא יצטרכו לשוטט אחריו. הרשעים, "שטו העם ולקטו" (במדבר יא, ח), שוטטו למרחקים (יומא עה ע"א). ופרשו בזוהר הקדוש (ח"ב סב, ב): "שטותא הוא דהוו נסבין לגרמיהו" - בשטות נהגו, שאם היו

מחפשים אותו בפתח ביתם, היו מוצאים אותו שם. משחשבו שהוא במרחקים, הוצרכו להרחיק למוצאו שם.

ונזכר דברי **החסידי בעל 'חובות הלבבות' זצ"ל** (בסוף הקדמת שער הבטחון), באותו חסיד שהפליג לארץ רחוקה לבקש פרנסתו. פגש שם בכומר לעבודה זרה ולעג לפתיותו.

התעניין הכומר: "ואתה, למי אתה עובד?"

התלהב והודיע: "אני עובד לבורא הכל יכול, שליט יחיד בעולמו, הזן את העולם כולו בטובו!"

אמר לו הכומר: "פעלך סותר את דבריך! כי אילו היית מאמין בזה היה ממציא לך פרנסתך בעריך, ולא היית צריך לנדוד לכאן!"

לא מצא החסיד מענה, שב לארצו, ולא יצא עוד מעירו!

וידוע סיפור המדרש (תנחומא תזריע ו) באותו כהן שסבל מדוחק פרנסה ובקש לצאת לחוץ לארץ. אמר לאשתו: "רגילים לבוא לכאן שאראה את הנגעים, אדריךך מה לומר. דעי, שלכל שיערה ושערה מעין בפני עצמה, וכשייבש, ילקה השיער".

אמרה לו: "שמעו אונן מה פיך מדבר. ומה אם לא לכל שיער ברא הקדוש ברוך הוא מעין שישקוהו, אתה, שאתה בן אדם וכמה שערות לך, ובניך מתפרנסים על ידך, לא כל שכן שיזמן לך פרנסתך במקומך?", ולא הניחתו לצאת!

ונספר -

יהודי פגש בגאון **רבי שמואל הלפרין זצ"ל**. כשנודע לו שהוא מחסידי **הרב מטשורטקוב זצ"ל**, אמר לו: "רבך הציל את חי!"

התעניין רבי שמואל: "הכיצד?"

פתח וסיפר: "התגוררתי בוינה, וסבלתי מדוחק הפרנסה. החלטתי להגר לארצות הברית. המצב בה מבחינה רוחנית היה בשפל המדרגה, אבל ההכרח לא יגונה. רכשתי כרטיס הפלגה וערכתי סבב פרידה מידידי.

יעצני ידיד: "לך לקבל ברכת פרידה מהרבי **מטשורטקוב**. איש אלוקים קדוש הוא, וכשיברכך בברכת הצלחה תהא דרכך סלולה".

איני נמנה על החסידים, ומימי לא בקשתי ברכת צדיקים. אבל הגירה לארץ זרה, שאינך יודע אפילו את שפתה, דבר מפחיד הוא. הלכתי לקבל ברכתו.

חששתי שישאל מה עם האידישקייט, איך מסכן אני את עתידם הרוחני של ילדי. אבל מה אעשה, אם אין קמח אין תורה, והקמח מצוי שם.

לשמחתי, לא ערער על ההחלטה. להפך, שמח לשמוע שאני נוסע. אמר: "מזה זמן רב שאני מצפה לפגוש אדם שמפליג לארצות הברית, למסור בידיו שליחות. כך תהיה לשליח מצווה".

מה השליחות?

"תמסור פריסת שלום ממני צו דער אמעריקאנער גא-ט", לאלוקים האמריקאי!

הזדעזעתי: "האין האלוקים באמריקה אותו אלוקים שבכאן? והלא מלוא כל הארץ כבודו, ממזרח שמש עד מבואו!"

"האמנם?"! השיב הרבי, "אם כך, מה לך להרחיק נדוד? שב במקומך ויפרנסך כאן!"...

בביתו של החסיד ר' שלמה וייס ז"ל, קול נער בוכה... היה זה בכיו הטהור של הילד יצחק טוביה נ"ו, שעתיד להאיר ברבות השנים לתפארת ישראל כגאב"ד עיה"ק ירושלים. מתחנן הוא לאביו בדמעות שלישי: "טאטניו, אב הרחמן, רצוני לגלות ללמוד תורה בעיר הסמוכה ולא כאן בעירנו אצל גויי הארץ" [חוק המקום התיר להם ללמוד תורה רק בתום יום הלימודים בביה"ס העירוני]

גאב"ד חרדים הרה"צ ר' אשר אנשיל כ"ץ שליט"א, על ההזדמנות של ראש השנה

והבהלה בכל משלה. כולם מחפשים דרכי מילוט להציל נפשם ונפשות בני ביתם להימלט מהרע.

באחד מהימים הטרופים הללו, התפשטה בשורת הצלה כאש בשדה קוצים. אורגנה רכבת הצלה לילדים!!! רכבת המיועדת לאלף ילדים בלבד, שתשמש עבורם כמצילת חיים [היה זה אחוז פשוט לעומת יתר ילדי המדינה]. אלו שיזכו לעלות עליה, יגיעו לאנגליה, שם תיקח עליהם חסות הממלכה האנגלית. הבשורה המרנינה הביאה את כל ההורים לרוץ ולתור, ולעשות כל טצדקי להשגת אישור עליה על רכבת זו, לוודא שבנם יהיה אחד מאותם אלף. גם ר' שלמה דנן, אביו של הילד יצחק טוביה נ"ו, ניסה בכל דרך להביא הצלה לילדי ביתו, אך בראותו שלא עלה הדבר בידו לא התרגש יתר על המידה, בהטעימו בדברי חיזוק לביתו ולבניו, "ממה נפשך, ברצות ד' את הצלת בנינו - הלוא נקבל הכרטיס הנכסף לידנו, ואם חלילה איפכא - מה יעזרו ההשתדלויות המרובות, על כן נשים ביטחוננו בד' הטוב והוא יגמור בעדנו".

והנה, את אשר יגורו - בא. באחד מן הימים החלה המלחמה והתקדירו שמי העיריה. חיילי השטן השתלטו על העיר ומבואותיה, כשראשית

אלול שנת תרצ"ז. בביתו של החסיד ר' שלמה וייס ז"ל בעיירת 'פעזינג' הסמוכה לפרשבורג, והנה קול נער בוכה... היה זה בכיו הטהור של הילד יצחק טוביה נ"ו, שעתיד להאיר ברבות השנים לתפארת ישראל כגאב"ד עיה"ק ירושלים שליט"א. מתחנן הוא לאביו בדמעות שלישי: "טאטניו, אב הרחמן, רחמנו כרחם אב על בנים, רצוני לגלות ללמוד תורה בעיר הסמוכה, ולא כאן בעירנו אצל גויי הארץ!" [חוק המקום התיר להם ללמוד תורה רק בתום יום הלימודים בביה"ס העירוני], על זה בכה, את זה ביקש, ללמוד במקום שליבו חפץ.

האב, ר' שלמה, שמח על בקשתו זו כמוצא שלל רב. אך מאידך, רצה לחנך בעצמו בעינא פקיא את בנו, לקיים את ה'ושננתם לבניך' כפשוטו. אך הנער בעמדתו: הלא אמרו (אבות ד' יד) "הוי גולה למקום תורה", מאידך האב משיב לעומתו, הלוא כתיב: "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אמן".

משלא הגיעו לעמק השווה, עשו כדת של תורה, והחליטו לגשת לדין תורה. ואכן ביום בהיר של ימי הסליחות, נראו האב והבן בבית דינו של מרן אב"ד גאלאנטע, הגה"ק רבי יהושע בוקסבוים הי"ד, מגדולי מאורי התורה בימים ההם לדין תורה מאין כמותו, דיון שכולו קדושת השם וקדושת התורה.

האב והבן הרצו את טענותיהם, שהפליאו במאוד את הדיינים והשומעים, זה טוען 'נפשי חשקה בתורה' וזה טוען 'לא כך דרכה של תורה'... ומי כעמך ישראל. משסיימו להרצות את דבריהם, הושלך הס' בהיכל, עת כל המשתתפים מצפים ל'פסק הדין' שגופי דרכי התורה תלויין בה.

בדמע מרוגש, הוציא הגה"ק מגאלנטע פסק דינו בנחרצות: "אצל אב ירא שמיים כזה, עדיף להיות בן סמוך על שולחן אביו, מאשר ללמוד בישיבה אך להיות סמוך על שולחן אחרים".

שנתיים מאוחר יותר, שנת תרצ"ט, ימים אחדים לפני פרוץ מלחמת העולם השנייה, העולם כמרקחה. חיל ורעדה יאחזון, בכל עבר דם ואש ותימרות עשן. כל הדרכים כבר בחזקת סכנה ובלבול, הפחד

גאב"ד ירושלים שליט"א בעת היותו ילד במחנה

והדר ובתוכה... המלך בכבודו ובעצמו. כשהתקרבו הגדודים לעבר הילדים, האטה הפמליה את מרוצתה, עתה יוכלו הנערים לראות ולהתקרב למלך. כולם עמדו דום וקדו קידה, כך התנהלה כל הפמליה בניחותא רבה לקול התופים ותרועת החצוצרות. לפתע, בלא הודעה מוקדמת, פרץ נער אחר מן השורה ורץ קדימה היישר לעבר מרכבת המלך. הזקיפים והחיילים מיהרו להרחיקו, אך המלך עצר בעדם, הורה לעצור את המרכבה, לקרוא לילד ולשמוע מה בפיו.

בעיניים בוהקות קד הילד קידה ופתח ואמר לפני המלך: "אדוני המלך! כמה אסיר תודה אני לפניך, על חסדך הגדול שעשית עמנו, שהצלת אותנו מגיא ההריגה ומעמק הבכא, וכמה אני אסיר תודה על חסדך הגדול, אשר ברוב טובך פרסת חסותך עלינו, והבאת אותנו אל ממלכתך הטובה ממלכת החסד... תודה רבה לך אדוני המלך!".

כאן פרץ הילד בבכייה, וכשכולו תחינה המשיך ואמר: "אבל אדוני המלך! שמחתי אינה שלימה בהעלותי על ליבי את הגעגועים להורי היקרים, שנשארו מאחור בתוך הגיהנום הנוראי, שם בין חיות הטרף! נפשי יוצאת מדאגה עליהם, מי יודע מה עלה או יעלה בגורלם?... לו רק היית מציל גם אותם, כי אז הייתה שמחתי שלימה!".

דממה השתררה. הכל בהו בתדהמה על תעוזה של ילד. המלך, הלא מלך הוא, ולא ענה כלום. רק שאל לשמו ומשהשיב הנער, נופף לו המלך לשלום, וכעבור רגעים ספורים נראה שובל המרכבה הרחק מאחור.

כעבור שבועיים ימים הופיעו בשערי המחנה אביו ואמו של אותו ילד, מלווים בגדוד מלכותי, חיבקו את בנם החכם... הבן האמיץ שעל ידו באה הצלתם ותשועתם, הצלת חייהם [מקורות: ספר 'רבינו הגדול אמרו' גאב"ד ירושלים. עדות נאמנה מפי השמועה. הרה"ח הרב מאיר גרליץ].

מיותר לתאר את דמעות שאר הילדים שלא חדלו מלהתחרט, אילו השכילו גם המה לבקש בעת שהמלך היה בשדה. או! לו רק השכילו... הכל היה נראה אחרת.

דבר שלחו להזמין לפניהם את רב העיר, מרן רבי יהושע לייב שילעל זצ"ל, להתייצב בפניהם בהקדם ומיד. והנה בטרם הספיק הרב דמתא לצאת ולהתייצב בפניהם, זימנה ההשגחה העליונה שבדיוק בשעה ההיא עבר למולו הנער יצחק טוביה, שנקלע שם בהשגחה פרטית. הרב שלחו במהירות שיריץ למורו ורבו הגה"ק רבי עקיבא סופר זצ"ל, מרן ה'דעת סופר', רבה של עיר פרשבורג הסמוכה, להזכירו לפניו ולשאול בעצתו כדת מה לעשות.

כמצוות הרב יצא יצחק טוביה ללא שהות לפרשבורג לבית המרא דאתרא. ה'דעת סופר' ענה לו בצער להשיב לרבנו: "עת צרה היא ליעקב, ואין לאל ידי מה להציע, אלא תפקידנו בזה הזמן להישען על אבינו שבשמים, שינחנו על פי רצונו ית"ש".

ובהערכה ליצחק טוביה שעשה את שליחות הדרך עד לכאן, הוסיף הגאון ה'דעת סופר' לאמר לו: "ראה, מגלגלין זכות ע"י זכאי. היום הגיע לידי כרטיס הצלה לרכבת 'קינדר טראנספורט', הרי הוא שלך. רוצן הביתה ואמור להורייך שמחר תצא הרכבת, ואתה מבין האלף הנבחרים, וציוויתי את ברכתי 'כי מלאכיו יצווה לך לשמורך בכל דרכך, אמן'".

הילד השיב את שליחותו לאב"ד, ומשם הלך לבשר להוריו על הצלתו. למחרת נפרד הילד מהוריו כילד בגיל י"ב, לפני בר המצווה, בדממע ובתפילה. לפני שעלה לרכבת נתן לו אביו ר' שלמה הי"ד מתנת פרידה: סידור תפילה בו כתב לבנו 'אחוז עצמך בה' בכל עת ובכל מקום'. בכך זכה אותו נער יצחק טוביה, להיות אוד מוצל מאש יחיד מכל העיירה כולה הי"ד.

לימים הפטיר גאב"ד ירושלים שליט"א: ראו מעלת חינוך בן אצל אב, אילולי אותו דין תורה אצל הגה"ק מגאלאנטע, להתחנך בבית האב, כי אז הייתי גולה למקום אחר, ללא יכולת לבצע שליחותי אצל ה'דעת סופר' ולקבל כרטיס הצלה.

הרכבת הגיעה לאנגליה, שם פנו הילדים למחנה בסמיכות ללונדון הבירה. הילד יצחק טוביה הפך בה לדמות נערצת שהפיחה חיי רוח בשיחות חיזוק לחבריו, אודים מוצלים מעמק הבכא, תושבי המחנה. **שנה לאחר מכן, שנת ת"ש**, ובתוך המחנה מורגשת תכונה רבה. הילדים המיומנים מצפים לאורח רם מעלה. המחנה כולו כמרקחה. מהדרים, משפצים, מנקים ומתכוננים שיהיה הכל על הצד היותר טוב, ראוי ומוכן כדבעי לכבוד אותו אורח רום המעלה, הלוא הוא המלך יורם הודו! מלך אנגליה בכבודו ובעצמו שעומד להגיע לבקר את הילדים, שעליהם נתן את חותמו, ופרס אחריות שלטונו עליהם. ביום המיועד יצאו כל הילדים לשדה על אם הדרך, בואכה שערי המחנה, כולם נעמדו בכבוד הראוי, הביטו וחיכו בקוצר רוח לעבר האופק הרחוק, ציפו לבואו של המלך.

והנה בשעה היעודה, בנקודת האופק נראית תנועה רבה, וממרחק נשמעים חצוצרות ושעטות סוסים ומרכבותיהם, הפמליה הכבודה כבר כאן. אט אט נגלו לעיניהם ניצניה הראשונים של פמליית המלכות, גדודיה, חייליה, חצוצרותיה ופלוגת חיילי השרד לבושי המלכות. קבוצה ראשונה של פרשי המלך והחיילים, אחריהם מרכבות השרים, ובתוכם ברוב פאר מרכבת המלך, כולו אומר כבוד

ימים שבין ר"ה ליום הכיפורים, שבו קרובים אנו לה' יותר מתמיד, שהרי זוכים אנו להיכנס בתוך הפלטרין. אשרינו מה טוב חלקנו. ואם רבה כ"כ גודל השעה הזאת - יום ראש השנה - שעומדים אנו בו קמיה מלכא, נשים את הדברים אל לב ונחשב: אם בעת שהמלך בשדה כה גדולה ההזדמנות, א"כ ק"ו בראש השנה, בעת שאנו בתוך הפלטרין עצמו, הלוא בוודאי יש לנו להשכיל לצעוק אל 'המלך' לנצל ההזדמנות להתקרב ולפעול כל טוב סלה. אם לב טיפש לנו, ולא ניצלנו את ההזדמנות בעת שהמלך היה בשדה, נשכיל מעתה לנצל ההזדמנות הזאת השנית בתוך פלטרין של מלך, הגבוה יותר מעת היותו בשדה. זה הזמן של 'דרשו את ה', לנצל לבקש ולהתחנן אל מלכינו שיושיענו, שתהא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון מלפניך. נחלץ חושים למלאות אסמינו בכל טוב מאוצרו של מלך - אוצרו של אבינו מלכינו. נשכיל לצעוק "אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה". נשכיל לבקש "אבינו מלכנו מנע מגיפה מנחלתך". נשכיל לדרוש מאת "אבינו" שהוא "מלכינו, שלח רפואה שלימה לחולי עמך". ובוודאי נפעל בה כל טוב.

בחצוצרות וקול שופר

מובא מרבי סעדיה גאון בטעמי תקיעת שופר, וז"ל: "מפני שהיום תחילת הבריאה, שבו ברא הקב"ה העולם ומלך עליו, וכן עושים המלכים בתחילת מלכותם, שתוקעים לפניהם בחצוצרות ובקרנות, להודיע ולהשמיע בכל מקום תחילת מלכותו עליהם, כן אנו ממליכים עלינו את הבורא ביום זה, וכן אמר דוד (תהילים צח ו) 'בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה'", ע"כ. והנה ידוע שביום הכתרת המלך, ביום שמחת לבו, זורק המלך מתנות לנתיניו... לכן נשכיל לפשוט ידינו בצלותא ובעותא, לקבל אותן המתנות הנשפעות מידי המלך. וכן מובא ב'קדושת לוי' (על הפיוט 'ונתנה תוקף') שבראש השנה, בעת 'ובו תינשא מלכותך', בעת שקוב"ה מחדש מלכותו, אז מחלק מתנות לכל ללא הבחנה אם ראוי לכך, אלא ו'חנות' ו'ריחמת' אע"פ שאינו הגון וכדאי. ואך כפתי ייחשב זה שאינו פושט יד ואינו מנצל ההזדמנות. 'תקע בשופר גדול לחרותנו, שלח לנו את משיח צדקנו'. אמר!

(נעתק מתוך שיחת גאב"ד 'חרדים')

מאה ארבעים ושלוש שנה קודם התרחשות סיפור דנן. **השנה שנת תקנ"ז**, אי שם ברוסיה הקפואה. עומד הרה"ק בעל התניא זי"ע, דורש, מזהיר ומעורר את קהל עדתו וצאן מרעיתו, בהתרחשות מעין זו דלעיל, כבדרך משל לחודש אלול, וכפי שנדפס בספרו ב'ליקוטי תורה' (פרשת ראה), וז"ל: "משל למלך שקודם בואו לעיר, יוצאין אנשי העיר לקראתו ומקבלין פניו בשדה, ואז רשאין כל מי שרוצה להקביל את פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם. ובלכתו העירה הרי הם הולכים אחריו, ואח"כ בבואו להיכל מלכותו אין נכנסין כי אם ברשות, ואף לזאת זכאים רק המובחרים שבעם ויחדי סגולה בלבד. כן העניין על דרך משל בחודש אלול, שבו יוצאין להקביל אור פניו יתברך בשדה".

המלך בשדה

מור"י ורבותי, מצויים אנו עתה בדקות האחרונות של חודש אלול, עת שהמלך עדיין נמצא אתנו כאן בשדה, טרם שובו להיכלו. זה הזמן לבקש מן המלך בעוז: **תכלה שנה וקללותיה...** זוהי הזדמנות אחרונה בעת שהמלך עדיין בשדה, לפני שהיא חומקת ועוברת. עוד רגע ישוב המלך בחזרה לארמונו, יושב על כיסא רם ונישא, והולך לשפוט את כל העולם כולו, גדולים וקטנים, ראשיכם, שבטיכם, זקנים ושוטריכם כל איש ישראל... אז "מלך במשפט יעמיד ארץ", "הוא ישפוט תבל בצדק ולאומים במישרים". ננצל את ההזדמנות האחרונה של שנה זו, נוריד דמעה נבקש מאת המלך **תחל שנה וברכותיה...** שנזכה כבר לשנת גאולה וישועה שנת פידיון. "זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים!". **אוי, לו רק נשכיל, נבקש ונתחנן לפני המלך כשהוא עדיין עמנו בשדה.** נבקש על הורינו, נתחנן על נפשנו, על טפנו, בנינו ועל דורותינו. ולא נצטרך לבכות לאורך השנה... "ונצעק אל ה' אלוקי אבותינו" בעודו עמנו בשדה, שישלח לנו את משיח צדקנו שיופיע כאן בקרב מחננו...

היום תברכנו, היום תדרשנו לטובה

ברם עלינו לדעת שאף אם אמנם אלול הוא זמן 'שהמלך בשדה' ומעלתו עצומה עד מאוד, אך תשרי הוא הזמן - של "הביאני המלך חדריו", בו אנו נכנסים לפלטרין של מלך לפני ולפנים. בראש השנה זוכין אנו לעמוד קמיה מלכא. וכפי שדרשו חז"ל (ר"ה יח). עה"פ (ישעיהו נה ו): 'דרשו ה' בהימצאו קראוהו בהיותו קרוב, אלו עשרה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כעבור שנים, סיפרתי להגה"צ רבי נחום פרצוביץ, שבתור ילד זכיתי להשתתף בתפילותיו של ר' דוד בימים הנוראים. תיארתי את ההשפעה הכבירה שהותירה עלי תפילה זו, אפילו בעודי ילד. ר' נחום סיפר לי בארשת געגועים, כיצד מינה רבי ירוחם ליבוביץ את ר' דוד לחזן בישיבת מיר בראש השנה ויום כיפור, כשהיה אז בחור, ולא מקובל היה למנות חזן שטרם נישא, אולם ר' נחום הסביר...

הגאון ר' יהושע לייף, מספר על המשגיח של ישיבת 'נר ישראל', הגה"צ רבי דוד קרונגלס זצ"ל

דחיית הצעה קוסמת זו, הייתה ויתור על ההזדמנות החד פעמית, להפוך לכוח מוביל באחת הישיבות החשובות ביותר בעולם. פירוש הדחייה היה ויתור על חלומו לגור בארץ ישראל, ולהחמיץ את האפשרות לשמש כממשיך דרכו הרוחני של ר' חצק'ל, שהיה רבו כבר באירופה.

אך לא לשווא נודע ר' דוד כאחד מבעלי המוסר בדורו. הוא לא היסס לנהוג באופן שהיה נכון בעיניו. כשבאנו אליו בשובו לביתו, נטל את ידי ואמר לי בהתלהבות: "יהושע, אני רוצה לומר לך שפגשתי את אחיך בכינוס של בוגרי ישיבת 'נר ישראל' בארץ ישראל (אחי למד אז בישיבת 'קול תורה'). התרשמתי כל כך מההתעלות ומהשטייגען שלו, עד שאמרתי לו שאם היו לי מיליון דולר, הייתי נותן לו אותם!". אחר כך המשיך בחיוך: "לא היו לי מיליון מיליון דולר, אבל היה בכיסי שטר של מאה דולר, ונתתי לו את השטר".

בימים הנוראים היו נוכחותו והשפעתו של ר' דוד, הופכות את התפילה לחוויה רוחנית שלא תישכח. בית המדרש היה מלא בחורים, אברכים ובני קהילה עד אפס מקום. ובחדר כולו לא נשאר אף מושב פנוי אחד עבור חברי ועבורי, ילדי צוות הישיבה. הנהלת הישיבה הגתה פתרון יצירתי: במקום הבולט ביותר בבית

יש רק הזדמנות אחת ליצור רושם ראשוני, והרושם הראשוני שעשה ר' דוד קרונגלס על ישיבת נר ישראל אינו נמחה לעולם! ר' דוד נמנה בין האנשים הראשונים שהשפיעו עלי. הוא גילם את דמותו של "אלטער מירער" - תלמיד ישיבת מיר מזמנים עברו. הייתה בו יראת שמים מוחשית, והוא חי את חייו כל רגע במצב של "שיוויון ה' לנגדי תמיד". אף שלא הייתי תלמידו, זכיתי להתארח בביתו פעמים רבות. בכל פעם שהיה רואה אותי היה מקפיד להתעניין בשלומי, ואחר כך היה שואל: "יהושע, האם יש לך שאלה על פרשת השבוע או על המשנה?".

אם הייתה לי שאלה, הייתי שואל אותו. אם שמעתי דבר תורה יפה, הייתי משתף אותו, ותמיד זכיתי לקבל ממנו דברי שבח ועידוד. ר' דוד הציע לי מטבע של רבע דולר על כל שאלה ועל כל דבר תורה שאשמיע באוזניו. ציפיתי להזדמנויות הללו, לא בגלל הכסף (אף שגם זה היה נחמד), אלא בעיקר משום שהתענגתי על תשומת הלב ועל השבחים שהרעיף עלי אדם צדיק כמוהו.

אחרי תפילת שחרית בשבת, היינו אבי ואני מלווים את ר' דוד לביתו בקביעות (לפעמים היינו מלווים גם את הרב רודרמן). ר' דוד לא גר בסמוך לישיבה. ביתו שכן בכיוון ההפוך מביתו, והחזרה מביתו לביתו ארכה ארבעים דקות תמימות. אולם אבי החשיב ליווי זה כהזדמנות פז ללמוד מאדם גדול, ומעולם לא החמיץ הזדמנות יקרה זו. בדרך היו ר' דוד ואבי משוחחים שיחות עמוקות, ואני נהניתי להקשיב וללמוד. ההתבוננות ביחסו של אבי כלפי המשגיח הדגול סיפקה לי מבט מקרוב על הכבוד וההערכה שחש אבי לגדולי ישראל בכלל ולר' דוד בפרט.

בהזדמנות ביקרנו את ר' דוד לאחר שובו מביקור בארץ ישראל. מתוך הדברים הבנתי, שהרב יחזקאל לוינשטיין ביקשו לקבל על עצמו למלא את מקומו אחרי מאה עשרים שלו, בתפקיד הנכבד של משגיח ישיבת פונבז', אך ר' דוד סירב להצעתו, בגלל הכרת הטוב שחש כלפי הרב רודרמן, שהציע לו לכהן בישיבתו אחרי המלחמה.

הגאון רבי מנחם צבי ברלין שליט"א, ראש ישיבת 'רבינו חיים עוזר', מספר כי שמע פעם על תלמיד חכם צעיר מגרוזיה, שיצא למסע לליטא כדי לקבל 'סמיכה' ממרן הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל. החליט אותו תלמיד חכם להמשיך אחר כך לראדין, ולשהות ביום הדין במחיצתו של מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל. ה'חפץ חיים' אכן קיבלו בסבר פנים יפות, והזמינו לסעוד על שולחנו בליל ראש השנה...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

נמשיך עם המחשה מופלאה עוד יותר, מפנינו של מגיד המישרים הגאון הצדיק רבי **שמשון דוד פינקוס** זצ"ל, שהיה עבד השם בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו:

כשבונים בנין שאמור להכיל מתחמים גדולים ורחבי ידיים, אמר הרב פינקוס, כגון היכלי תורה או אולמות שמחה, המנהג לעשות כן על ידי בניית קירות 'ציבים וחזקים, כשמעליהן מניחים קורות ענק של בטון מצד לצד. משקלן של קורות אלו מגיע לעשרות טונות, וכדי לשנע אותן בדרכים צריך משאיות ענק וליווי מיוחד של אבטחה, עקב המורכבות העצומה והסכנה שטמונה במשא כה כבד.

כמובן, כדי להרים את הקורות אל גובה התקרה הנדרש, משתמשים במנוף רב עוצמה שמסוגל להזיז מטען כה כבד. המנוף עצמו מסיבי ביותר, ולפני שהוא מתחיל במלאכתו דואגים מפעיליו לעגן את גוף המנוף בקרקע מסביב, באמצעות תומכות מיוחדות.

והנה, אחרי כל המאמצים, מתרוממת קורת הענק באוויר, מוחזקת על ידי כבלי פלדה עבים, וכעת צריך להזיזה אל מקומה המיועד בדיוק רב ככל הניתן. איך ניתן לדייק בהנחתה של קורה עצומה כל כך? מי יכול בכלל להזיז דבר כה כבד?

ב'ספר הזכרון' לדמותו של הגאון הצדיק רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל, משגיח ישיבת פוניבז', מביא תלמידו הגדול, הגאון רבי **יששכר מאיר** זצ"ל, ראש ישיבות הנגב, אמרה נפלאה להמחיש את המהות של עשרת ימי תשובה, ואת דברי חז"ל המפורסמים על בקשתו של הבורא 'יתברך מבניו אהוביו: "פתחו לי פתח כחודו של מחט, ואני אפתח לכם פתח שעגלו וקרנויות נכנסות בו".

משל לאדם שנזדמן לעיר ניו יורק שבאמריקה, ונכנס לאחד מגורדי השחקים שבה. בבניינים רבי קומות אלו, אי אפשר להגיע אל היעד ללא מעלית, ועל כן נכנס המבקר לאחת המעליות, במטרה להגיע אל יעדו.

כעבור רגע נשמע קול האזעקה, והתברר שאותו אדם לחץ על כפתור החרום שבמעלית. אנשי התחזוקה אצו אל המקום בדאגה, אך ראו כי הדלתות פתוחות וכי הכל תקין. "מדוע לחצת על הכפתור?", שאלו את האיש, והוא השיב: "מה זאת אומרת? המעלית אינה תקינה! אני צריך להגיע לקומה הארבעים ושלוש, והמעלית נשארה כאן, בקומת הקרקע!".

"רגע, לחצת על הכפתור של הקומה שלך?"

"לא", אמר האיש, "אבל תעשה לי טובה, מה פתאום צריך ללחוץ על הכפתור?... וכי פעולה פשוטה כל כך בכוחה להביא אותי לגבהים? אם המעלית יכולה להעלות אותי, אינני מבין מה תתרום לחיצת הכפתור הקטנה שלי..."

ברור שאיש זה הוא שוטה מופלג. אם צריך ללחוץ, לוחצים. הרי עיניך הרואות שכך הוא הדבר!

עלינו להפנים שכך הוא הדבר עם עבודת התשובה. אנחנו עלולים להביט אל הגבהים הללו ועל התהליך של השיבה לאבינו אוהבינו, ולחשוב חלילה כי אין לדבר סיכוי - ועל כן לא נעשה מאומה. "הפעולה הקטנה שלנו לא תשנה כלום בין כך, ואם השם רוצה - הוא לא צריך את המאמץ הקטן שלנו..."

אבל זוהי טעות! הבורא יתברך מצפה שנלחץ על הכפתור, שנפתח פתח זעיר, ואז תנסוק המעלית בקלילות ונזכה לסייעתא דשמיא מעל לדרך הטבע!

כל מי שראה פעם את התהליך יודע את התשובה המדהימה: פועל בודד העומד על פיגומי הקירות, מסיט בידו את הקורה הענקית ומביאה למקומה המדויק...

"מבינים אתם?!" - היה זועק רבי שמשון - "להתרומם זה קשה, וכל השנה זה אכן קשה עד מאד, כמי שינסה להזיז משקל של עשרה טונות לבדו. אבל בימים הנוראים הקדוש ברוך הוא מרים את המשא הכבד באוויר, וכל אחד יכול פשוט להושיט את ידו, ובקלות לעשות את מה שלפני כן היה נדמה כבלתי אפשרי..."

הקדוש ברוך הוא מניף את מנוף התשובה של כל אחד ואחד, וכל יהודי יכול בקלות להתרומם מחיי הגוף, המרחיקים אותו מהשם יתברך, ולזכות לחיי הנפש המכניסים אותו שנית למחיצתו!...

כששמעתי את המחשבת הנפלאה של הרב פינקוס, עלה בדעתי נופך שניתן להוסיף לדברים: הראיתם מימכם מטוס שתקוע בפקק? בודאי שלא. באוויר אין פקקים. מאות ואלפי מכוניות יכולות להיות 'תקועות' בפקקי תנועה, לצפור ולהתקדם באיטיות מרגיזה, ומעליהן ימריא מטוס מנמל התעופה הסמוך וידאה לדרכו במהירות וללא עיכובים.

אם הבורא יתברך מרים אותנו מעל הקרקע, הרי שניתן לעוף באוויר ולהתקדם בזריזות תוך קפיצה מעל כל הפקקים הרגילים... זהו מהלך אחר לגמרי של התקדמות, של עליה; מהלך שמתאפשר אך ורק בתקופה זו של הימים הנוראים.

"אבא!!! אבא!!!!" - זעקו בניו של המלך

בכדי לרומם ולהלהיב את הלבבות, נביא כאן עוד הסבר נפלא על סגולת הימים המיוחדת. מדוע אכן זה כך? כיצד "דרשו השם בהמצאו, קראוהו בהיותו קרוב", מסייע 'לדלג' על מרחקים כה גדולים?

הגאון הצדיק רבי שלום אפשטיין זצ"ל, ראש ישיבת 'מאה שערים', היה איש יקר רוח שזכה ליצוק תורה אצל גאוני הדור הקודם ראשי ישיבת חברון. כמה פעמים שמעתי מפיו פניני תורה ומוסר נפלאים.

פעם שמעתי ממנו משל נפלא, אודות העניין שבו אנו עוסקים בשמו של מרן הגאון רבי איצ'לה בלאזר זצ"ל. רבי איצ'לה שאל, מהו הלשון 'שמע קולנו'? מדוע לא נאמר 'בקשתנו' או 'תפילתנו'? מה הדגש על שמיעת הקול?

ורבי איצ'לה הסביר זאת במשל נפלא, למלך שהיו לו שני בנים, שכיאה לנסיכי בית המלוכה חיו כל ימיהם בארמון, כשכל צרכיהם מסופקים להם. הנערים גדלו מעט, וביום מן הימים השקיפו לעבר הרחוב וגילו עולם חדש; אנשים הולכים ושבים, יוצאים לשוק, פונים למסגרות הלימוד ועמלים לפרנסתם, והחליטו כי החיים הללו הרבה יותר מעניינים ומאתגרים, והם אינם חפצים עוד בחיי פינוק כפי שהתרגלו אליהם עד עתה.

הם הודיעו למלך, כי הם רוצים לעזוב את ארמון המלוכה וללכת לחיות לבד, כשהם ידאגו לעצמם כמו שכל אדם אחר מבני תבל דואג לעצמו... המלך כמובן התנגד לרעיון, וניסה בכל דרכי השכנוע והפיתויים שעמדו לרשותו, לשנות את דעתם, אך לא יכול היה לעמוד מול נחישותם של השניים. למצער, הביאו להם המלך והמלכה לפני יציאתם מזוודה

גדולה, גדושה בכסף מזומן ובכל מה שנחוץ לשהות ממושכת בחוץ, וליוו אותם אל הבלתי נודע בכאב ובדמעה.

השניים יצאו לדרכם עליזים וטובי לב, ודבר ראשון ניסו לחפש עבודה מכניסה; אבל בכל מקום אליו הגיעו - נתקלו בסירוב. הנגר, הזוג והפחח דחאום מעליהם בבזו, ואפילו הסנדלר, שניאות בתחילה לקבלם כשוליות, גירש אותם מחנותו במהרה, בטענה כי אין להם הכישורים הנדרשים למקצוע.

כך נדחו מיום ליום, ומחוסר ברירה השתמשו עוד ועוד בכסף ששלח איתם אביהם. אבל מזלם לא השתפר. הם הרחיקו כמעט לקצווי הממלכה, אך גם שם לא התגשמו חלומותיהם, ולאחר שהכסף אזל באופן סופי, נאלצו להחליט כי עליהם לחזור לאביהם בארמון המלוכה. הבעיה היתה שכעת היה עליהם להתנייד בדרכים כקבצנים פחות מעמד, ללא אפשרות אחרת חוץ מהליכה רגלית, לינה תחת כיפת השמיים והסתמכות על חסדיהם של עוברי אורח.

לאחר מסע ארוך בן כמה שבועות, כבר לא ניתן היה להכיר את שני הנסיכים לשעבר. בגדיהם המפוארים והאיכותיים הפכו לבלויי סחבות, גופם נמלא עקיצות חרקים, ופצעים מבורות ומהמורות, ושערם גדל פרא.

כשסוף סוף הגיעו לשער הארמון וניסו להיכנס למקום שהיה ביתם, גירשו אותם השומרים בעודם ממלאים פיהם שחוק. "אתם טוענים שאתם הנסיכים?!", גיחכו. "כך נראים נסיכים? מרופטים, בלויים ולא מטופחים? לכו מכאן בטרם נפליא בכם מכות נאמנות!".

עמדו השניים מחוץ לארמון, נבוכים ואומללים. ברור שאביהם המלך היה מכניס אותם בו במקום ודואג לכל צרכיהם - אבל כיצד יוכלו לספר לו שהם כאן, כשהוא בתוך הארמון, קרוב כל כך - אך כה רחוק...

עודם נבוכים ושבורים מגורלם המר, פנה אליהם עובר אורח קשיש, שפניו האירו בזיו של חכמת חיים. "מה לכם, ידידיי?", שאל ברוך, ובתגובה פרצו השניים בבכי סוער, וסיפרו לאיש דברים כהווייתם.

שמע הזקן, הנהן בראשו ואמר להם: "ראו, לכאורה, הדרך הפשוטה היא, כי תתאמצו להשיג יש מאין תקצוב לבגדים חדשים, לרחצה ולתספורת. זה עלול לקחת זמן רב, שכן עיר הבירה מלאה בקבצנים ועניים שפושטים יד, ולכם אין אפילו ממה לחיות. לכן, האזינו לי ואיעצה לכם את אשר תעשו: חרוט בזכרוני מלפני חמישים שנה, עת בנו את ארמון המלוכה המפואר, סיפרו כי המלך בנה לעצמו גינת פאר מרהיבה אליה הוא יוצא היישר מחדרו, ובכל יום בשעה מסויימת לפנות בוקר, כשהמלך קם משנתו, הוא יוצא אליה, מסתובב בין עצי הפרחיה, ואוגר כח למשימות היום הבא. לכו לאחריו הארמון בשעה זו, עמדו מאחורי החומה ותצעקו אליו - אם הוא ישמע אתכם, הרי בוודאי יורה להכניס אתכם תכף ומיד".

שמעו הנסיכים לעצה, והתכוננו כבר בלילה הקרוב ליישם אותה. הם באו בשעה היעודה סמוך לחומה וניסו לדבר על ליבו של אביהם בתקווה שישמע אותם, אולם מרוב התרגשות הם לא הצליחו להוציא שום הגה מפייהם. רק שתי מילים בודדות נעתקו מפייהם בזעקה כואבת ורוויית געגועים: "אבא!!! אבא!!!"

בתוך הגן, שמע המלך כמתוך חלום את קול בניו האהובים, ליבו עלה

והנה ביום ראש השנה בעלות השחר, ירד מלאך מן השמים ותקע שלושים תקיעות! כוונתי את ליבי לצאת ידי חובה, אבל יש לי בעיה אחת: האם מלאך שתוקע בשופר יכול להוציא אחרים ידי חובה? "בני" - ענה רבי יצחק זילבר זצ"ל - "הסר כל דאגה מלבך! יצאת ידי חובה!"

הרה"ג רבי מאיר צימרוט שליט"א, על מסירות נפש לתקיעת שופר

הגה"צ רבי יצחק זילבר זצ"ל עם מרן הגרא"ל שטיינמן (צילומים באדיבות יתד נאמן)

"לקראת ראש השנה שעבר, דאגתי מאוד שלא אזכה לשמוע קול שופר. והנה ביום ראש השנה, בעלות השחר, ירד מלאך מן השמים ותקע שלושים תקיעות! כוונתי את ליבי לצאת ידי חובה, אבל יש לי בעיה אחת: האם מלאך שתוקע בשופר יכול להוציא אחרים ידי חובה? הרי מלאך אינו 'בר חיובא' ומי שאינו בר חיובא, כמו חרש או קטן, אינו יכול להוציא אחרים ידי חובתם?"...

"בני" - ענה רבי יצחק - "הסר כל דאגה מלבך! יצאת ידי חובה!"

מורי ורבותי! איזו מסירות נפש של יהודים לתקיעת שופר! בתקופת האינוקוויזציה בספרד, כל יהודי שהיה נחשד בקיום פולחן דתי, היה מעונה במרתפי האינוקוויזציה עינויים נוראיים. היהודים שרצו לקיים מצוות, נאלצו לעשות זאת במרתפי סתר, תחת מעטה כבד של חשאיות.

והנה קרב ובא ראש השנה. כיצד יתקעו בשופר? הקולות עלולים להגיע, חלילה, לאוזניים לא רצויות! הסכנה גדולה מאד...

מפה לאוזן עברה השמועה, כי ביום ראש השנה מתקיים קונצרט גדול. התזמורת של ספרד עם שלושים הנגנים שבה, תופיע בהרכב מלא. בין הנגנים היה נגן אחד יהודי. הוא הביא לאולם - שופר! במהלך הנגינה של התזמורת, הוא הצליח לשזור שלושים תקיעות עם השופר, וכל זאת מתחת לאף של הס"מ בעצמו, שישב עם שלוחי השטן, ולא העלו על דעתם שעשרות יהודים שבאו להשתתף בקונצרט - באו כדי לקיים את מצוות היום.

רבי יצחק זילבר זצ"ל היה יהודי שכולו מסירות נפש להשם יתברך ולתורה הקדושה.

מרן הרב אלישיב זצ"ל העיד עליו, שהוא אחד מל"ו צדיקים שהעולם עומד עליהם.

בדרשותיו הוא לא היה צריך לדבר הרבה. הוא היה צריך רק להפשיל מעט את השרוולים, ולהראות לקהל את הוורידים הנפוחים שבזרועות ידיו... זה כבר הספיק בכדי לעורר את הקהל להתחזק! כשהוא היה ברוסיה, והמלכות הרשעה הכריחה אותו לעבוד בשבת, היה הוא פוצע את עצמו, כדי שלא יצטרך, חלילה, לחלל שבת! מזה התנפחו לו הורידים...

רבי בן ציון, בנו של רבי יצחק, נשלח, בהיותו ברוסיה, לעבוד במחנה כפייה צבאי. מסביב למחנה היתה שמירה הדוקה, יומם ולילה. חיילים עמדו בתוך מגדלי שמירה גבוהים, לצפות אם אין תנועה של אויב מתקרב. רק בצדו האחורי של המחנה לא היתה שמירה, וזאת משום שהיה שם "יער בראשית" - יער גדול שלא דרכה בו כף רגל אדם מששת ימי בראשית. מהצד הזה לא היה חשש שיבואו אויבים, ולכן לא היה צורך להציב שם שמירה.

והנה, מתקרב ראש השנה, ורבי בן ציון החל דואג: מה יהיה על מצוות תקיעת שופר בראש השנה?

גם אביו, רבי יצחק, דאג לבנו... כיצד יעבור עליו, חלילה, ראש השנה בלי שופר?

בערב ראש השנה הכין רבי יצחק 'עירובי תחומים', ובמשך כל ליל ראש השנה צעד ברגליו בין עצי היער! בעלות השחר הצליח להגיע לשערו האחורי של המחנה.

הוציא את השופר מכיסו, תקע שלושים תקיעות, וברח...

כל המחנה התעורר לתחייה. החיילים זינקו לעמדותיהם והיו בטוחים שהתחילה המלחמה... הם סרקו בקפידה את כל השטח, ועד שהבינו שהקולות הגיעו מכיוון היער - הספיק רבי יצחק להעלם מעיניהם...

"עברו מאז תשעה חודשים" - סיפר רבי יצחק - "במשך כל הזמן הזה לא ראיתי את בני, לאחר תשעה חודשים הוא השתחרר, בחסדי השם יתברך, ממחנה הכפייה.

"הוא פנה אלי ואמר לי: 'אבא! אני רוצה לספר לך סיפור, שאני יודע מראש שלא תאמין לי שהוא קרה, ובכל זאת אספר לך, כי כך היה המעשה!"

רבות ילדי ישראל ברחבי העולם, קיבלו על עצמם להתחזק בשמירת הלשון ביום הילולת החפץ חיים זי"ע

כ־750 אלף מילדי ישראל מתלמודי תורה בכל העולם היהודי, ביותר מ-25 מדינות, מדרום-אפריקה ועד ערבות רוסיה, קיבלו על עצמם שמירת הלשון וההלכה • בימים אלו רבות מישראל מתחזקים בלימוד דף היומי בהלכה שעוסק בהלכות יו"ט

לאמוד את אורם ואת גדולתם.

בתוך כך, השנה לראשונה הוכנה חוברת מיוחדת, הקוראת לבנות ישראל להצטרף גם הן ללימוד ההלכה היומית. החוברת מכילה סיפורים מרתקים בהם סיפור מרגש על אמו של החפץ חיים, שגידלה את המאור הגדול שהאיר את העולם בתורתו, ואת סיפורה המיוחד של הרבנית פייגא, בתו של החפץ חיים.

בארגון 'דרשו' אומרים שחרף הקורונה שהגבילה את היכולת לערוך פעילות כמידי שנה, נרשמת התעניינות עצומה בהצטרפות ללימוד דף היומי בהלכה. "אנחנו רואים שדווקא כעת יש יותר ויותר אנשים שרוצים לקשור את חייהם בלימוד הלכה יומי, שלפי כל גדולי ישראל זו הדרך הנכונה ביותר לאיש יהודי, על מנת לידע הדרך אשר צדיקים ילכו בה" אומרים בארגון. "דווקא כעת יש עניין מיוחד ללמוד הלכות חג בחג, כאשר הלימוד עוסק בהלכות יו"ט. ויהי רצון שזכותו של מרנא החפץ חיים, תסייע לכולנו בס"ד לצאת במהרה מהמצב הנוכחי ולהוסיף חיילים לתורה".

זה כבר הפך למסורת של שנים: בארגון 'דרשו' - הארגון התורני הגדול בעולם, מארגנים מדי שנה מעמדים רבי רושם ביום ה'א"צ של מרנא החפץ חיים זי"ע, מחבר ה"משנה ברורה" וה"חפץ חיים". גם השנה, ביום ההילולא שחל ביום ראשון כ"ד באלול, חצי מיליון ילדי ישראל מתלמודי תורה בישראל ועוד כ-250 אלף ילדים ביותר מ-25 מדינות, מדרום-אפריקה וונצואלה, ועד ערבות רוסיה הקפואות, למדו מספר חפץ חיים וקיבלו על עצמם שמירת הלשון וההלכה.

החזיקו בלימודם של הילדים מתקיים במקביל להתחזקות כללית בעם ישראל, בפרט בימי הרחמים והסליחות, להתחזק בלימוד דף היומי בהלכה במשנה ברורה. לימוד שהפך בשנים האחרונות לנחלת כלל ישראל, הקובעים מדי יום שיעורים ולימוד כסדר בהלכות הנצרכות ונדרשות לכל יהודי לידע דבר יום ביומו, למען ילך ויצעד בדרך התורה על כל צעד ושעל.

בימים אלו, עוסקים רבות אלפי ישראל בהלכות יום טוב, הנדרשות כדבר בעיתו מה טוב ללימוד לקראת החגים הקרובים, כאשר עד חודש כסליו ישלימו הלומדים בסדר הלימוד של הדף היומי בהלכה את חלק ה' של המשנה ברורה, ויחלו בלימוד חלק ו'.

רבות הילדים בעולם היהודי למדו מאותה חוברת ייעודית שהופקה בשפות שונות, במיוחד לרגל ה'א"צ, ושונעה במערך לוגיסטי חובק עולם לקצוות תבל. החוברת המיוחדת כללה סיכום מיוחד של "דף היומי בהלכה", קטע הלימוד היומי בשמירת הלשון, וסיפורים על מורשתו של החפץ חיים ופרק תהילים מיוחד.

התלמידים הקדישו את הזמן המיוחד שהוקצה על ידי מוסדות החינוך, על מנת לעיין במשנתו של אחד מגדולי הדורות בעם ישראל, ומי שהיה סמל מובהק לשמירת הלשון והמחשבה, והיה לאחד מגדולי מורי המוסר והיראה, שכיום קשה לנו בכלל

הלב מתחיל לדפוק בפראות: 'רגע, אני בשטח ערבי, אולי בשטחי הרשות הפלסטינית?'

על סטייה מהדרך, על ביטחון עצמי שנעלם ברגע, על האברך הממרר בבכי באמצע הלילה ועל המורשת האדירה שהותיר לנו מרנא החפץ חיים | מחשבות אלוליות, רגע לפני ראש השנה הרב יהושע לייבזון

הלב מתחיל לדפוק בפראות. רגע, אולי נכנסתי לשטחי הרשות הפלסטינית?

באחד הלילות של השבוע שעבר, החלטנו לפקוד את מקום קבורתה של רחל אמנו ע"ה, ולהתפלל לשוכן מרומים, שבזכותה ישמע את קול תפילותינו וימלא את כל משאלות ליבנו לטובה. השעה הייתה קצת אחרי חצות הלילה, הדרכים המובילות לבית לחם מוארות באור קלוש, מוקפות באפלה עבותה. היה קצת מעונן ואורו של הירח כמעט ולא נראה על פני האדמה. במעלה העליות החדות והמפותלות בואכה ביתר עילית, שרר ערפל כבד מאוד. זה היה מוזר, בגלל שאנחנו עדיין בעיצומו של הקיץ, אבל זה היה ערפל ממשי, שהגביל את הראות עד מאוד. כמובן שהאטתי את מהירות הנסיעה, בהתאם לתנאי הכביש והראות הירודה, וכשעברנו את ביתר התבהר מזג האוויר, ושחרר לנו את הדרך.

ואז הגיע החלק המרכזי של הסיפור שאני רוצה לספר לכם היום: קצת אחרי שעברנו את ביתר ופנינו שמאלה בצומת ה-T שבסוף הכביש, נתקלנו במחסומים. לא המחסום הצבאי הקבוע שבכניסה לכביש המנהרות, אלא מחסומים זמניים שהוצבו בכניסה למנהרה הראשונה, והפנו את כל התנועה אל הנתיב החולף ימין למנהרה. לרגע היססתי. סטייה מהכביש עלולה להביא אותי לתוך שטחי הרשות הפלסטינית. מה לי ולצרה הזאת? אולי כדאי להסתובב אחורה ולחזור הביתה?

אבל לא היו לי הרבה ברירות. הכביש הוא חד סטרי, אין שום אפשרות לחזור אחורה. הדרך היחידה היא להמשיך. לתומי סברתי שהנתיב העוקף את המנהרה מימין, מתחבר מיד לאחריה עם כביש המנהרות.

לחצתי את הגז והתקדמתי הלאה... רק כדי לראות שאני ניצב בפני צומת שמציעה לי לפנות ימינה, להמשיך ישר או לחלופין לפנות

שמאלה....

"ההיגיון אומר שאני צריך לפנות שמאלה", אמרתי לרעייתי בזמן שמכשיר הווזיז הכשר שלי החלה לחשב מסלול מחדש. פניתי שמאלה, והלב שלי החסיר פעימה.

מכשיר הניווט הפסיק פתאום לעבוד, 'אין קליטה' הוא מבשר לי. התמרורים שבציד הכביש הפכו ישנים ודהויים. הכיתוב עליהם מופיע בשתי שפות בלבד. אנגלית וערבית.

הלב מתחיל לדפוק בפראות. רגע, אני בשטח ערבי, אולי בשטחי הרשות הפלסטינית?

איזה לחץ.

"לא יכול להיות", אמרתי לעצמי בקול, תוך שאני משתדל שרעייתי תשמע ותפנים את המסר המרגיע, "הם לא היו שולחים את הנהגים לשטחי הרשות הפלסטינית. אם חסמו את המנהרות והפנו אותנו לכאן, כנראה שזה עדיין שטחי ישראל..."

אז למה השלטים רק בערבית ובאנגלית? אני לא יודע. ולמה הניווט לא עובד? אולי זה בגלל שיצאנו את גבולות המדינה??

לא אלאה אתכם בסיפורים, אבל את אנחת הרווחה המאופקת

הרשות הפלסטינית רק בגלל שיפוצים בכביש, בלי לספק מעטפת הגנה הולמת.

ללמדך מה שעלולה הירידה מהדרך הסלולה לגרום לך, כמה אתה מאבד את כל היציבות ברגע שרק ירדת מהדרך המוכרת והבטוחה. זה מלמד אותנו הרבה מאוד דברים על עצמנו ועל הסובבים אותנו, וזה בעיקר מכניס אותי לראש השנה עם לב נשבר, עם ידיעה שאני באמת באמת באמת לא שווה כלום, ושכל מה שיש לי זה הכל מאתו יתברך, כי הקב"ה יכול ברגע אחד לקחת מהאדם, רכיב אחד קטן מכל הטוב והשפע שהעניק לו, וברגע אחד מאבד האדם את כל היציבות שלו. מחשבה 'אלולית' שכזאת....

שנאנחתי, כשנגלה לפני שלט עם כיתוב בעברית בהמשך הדרך, ואת האנחה הגדולה והעמוקה שהשמעתי כשעברתי את המחסום, והבנתי שאני עכשיו בטוח בטוח בשטחי ישראל - לא אשכח במהרה. מה אני רוצה בעצם לומר בסיפור הזה? את מוסר ההשכל שהפקתי ממנו.

ידידי! לפעמים האדם מרגיש בטוח בעצמו. הוא מצליח בחיים, טוב לו, יש לו בית, משפחה, עבודה, כסף (לי באופן אישי אין, אבל זה לא הנושא...), מעמד והרבה מאוד ביטחון עצמי. ואז אתה סוטה עם הרכב שלך לרגע אחד קטן מהדרך הסלולה, ומגלה שאתה לא יותר מעלה נידף ברות. פחדן קטן, חסר אומץ וזה למרות שברור לך, שאין סיכוי שישלחו אותך לנסוע דרך שטחי

מה פתאום הוא אומר תהילים בניגון של 'איכה', חשבתי לעצמי, מה, הוא לא שמע

על 'עבדו את ה' בשמחה'?

הסיפור עוד לא נגמר... אחרי שסיימנו עם הכביש המפותל, החשוף והמפחיד, מצאנו את עצמנו בפאתי שכונת מלחה, סמוך לגן החיות הירושלמי. מכשיר הניווט כבר שב לפעול במלא הכח וכיוון אותנו נאמנה אל קבר רחל.

אני פוסע פנימה בחדרת קודש, מתיישב לי בפינה ופוצח באמירה תהילים שקטה. לא רחוק ממני יושב לו אברך שנראה רגיל לכל דבר. אברך ליטאי כבן 25, פניו מכוסות במסכת בד תכולה, בידי הוא מחזיק בספר ומפיו נשמע קול תפילה משתפך.

הוא לא תפס את תשומת הלב שלי באופן מיוחד. סתם אברך ירא שמים שאומר תהילים בקבר רחל.

אבל היה משהו מאוד מיוחד בקול שלו. הוא התפלל בדבקות מיוחדת, קול משתפך, תנועה עדינה כזאת משהו אצילי יותר, נעלה יותר.

המשכתי באמירת התהילים ולא ייחסתי חשיבות רבה למה שקורה שם, בספסל הסמוך.

ואז הוא החל להשמיע קול ניגון נוגה, בעודו אומר את המילים במנגינה החוזרת על עצמה. הוא אמר את המילים בשקט, כך שלקח לי קצת זמן לזהות את הניגון - ניגון הטעמים של מגילת איכה...

מה פתאום הוא אומר תהילים בניגון של 'איכה', חשבתי לעצמי, מה, הוא לא שמע על 'עבדו את ה' בשמחה'?

תיקון חצות! הבנתי... הוא אומר תיקון חצות!! מאותו רגע עקבתי אחריו בשקט.

הוא מירר בבכי, כשהוא משתמש במסכת הבד המכסה את פיו ואפו, כדי להבליע בה את דמעותיו.

יושב לו אברך כמוני וכמוכם, לא איזה צדיק נסתר, לא איזה יצור מוזר, סתם, אברך כולל או מלמד תינוקות, בנאדם מהשורה, שפשוט מבכה מרה את חורבן בית המקדש!

הוא לא יושב על הקרקע, אני בספק אם הוא שם אפר על הראש, אין לו נר ביד והוא לא מסתתר מתחת לשולחן. יושב על ספסל כאחד האדם, במקום שיש בו כמה אנשים נוספים, ופשוט מקונן על חורבן בית המקדש בדמעות שלישי, בלי שמישהו ישים לב.

רציתי לגשת אליו ולתת לו 'קוויטל'. לבקש ממנו שיתפלל עלי ועל בני משפחתי.

אבל התביישתי, אז ויתרתי על הרעיון. אחרי שנסעתי משם, התחרטתי על כך.

המקרה הזה עורר בי מחשבה מאוד מאוד עמוקה ותהייה גדולה. מי אמר שאנחנו צריכים להיות כמו מה שאנחנו נראים כלפי חוץ? אם אני אדם רגיל, זה אומר שאסור לי לעשות תיקון חצות? למה החלטנו שתיוקן חצות זה עסק למקובלים או לחלופין, לחסידי ברסלב? ולמה הוא מסוגל לשבת באישון ליל, ולהזיל דמעות על חורבן בית

המקדש, בזמן שאני נשאר עם עיניים יבשות אפילו בזמן אמירת הקינות בתשעה באב? כי הוא פיתח את הרגש, כי הוא מתבונן בצער השכינה, כי הוא מעורר את עצמו לחשוב על המילים היוצאות מפיו.

גם אני רוצה.

גם לי מגיע להיות קצת יותר מקושר לקדוש ברוך הוא. אולי עכשיו זו באמת הזדמנות נפלאה לעשות זאת, בראש השנה, בימי הרחמים והסליחות.

3. אצל הגויים נהוג לעשות בכל סוף שנה את רשימת האנשים המשפיעים, 'אנשי השנה'...

ביום ראשון השבוע, היה יום ההילולא של מרנא החפץ חיים הקדוש. חשבתי על זה בעיצומו של יום, הסתכלתי בארון הספרים בביתי, וראיתי את המשנה ברורה של 'דרשו', את החפץ חיים שיש לי בכמה הוצאות (גם של 'דרשו' כמובן), את ה'שמירת הלשון, וה'אהבת חסד'.

אמרתי לעצמי שזה לא בסדר שעדיין לא קניתי את הסט "כל ספרי החפץ חיים", ואולי באמת הגיע הזמן לעשות זאת.

תחשבו על זה רגע... החפץ חיים נפטר לפני 87 שנים. אתם רוצים לנחש כמה עותקים היו מהספרים שלו עד אז? אני מנחש שלא יותר מכמה אלפים בודדים.

כמה סטים של משנה ברורה הספיק החפץ חיים למכור בחייו? בואו נזרוק ניחוש פרוע, נאמר שהוא מכר עשרת אלפים סטים, שזה מספר גדול מאוד, אם תשוו את זה ביחס למספר הסטים של המשנה ברורה הקיימים כיום ברחבי העולם, זה מספר אפסי.

רק כדי לסבר את האוזן, אספר לכם שרק המשנה ברורה במהדורת 'דרשו' הודפסו בלמעלה ממאה אלף ספרים, בהם סטים וגם ספרי משנה ברורה בכריכה רכה, במהדורת כיס ובמהדורה בינונית וכו'.

וזה רק מהדורת 'דרשו'. ומה עם כל המהדורות האחרות? גם ספרי 'חפץ חיים' ו'שמירת הלשון' הודפסו במאות אלפי עותקים. מדובר במספרים אסטרונומיים!!

הסתכלו סביבכם, אין בית של יהודים שומרי מצוות, שאין בו את ספרי החפץ חיים, אין בית כנסת שאין בו כמה וכמה סטים של משנה ברורה וחפץ חיים ושמירת הלשון וכו'...

מה אני רוצה לומר? שכשהחפץ חיים נפטר לבית עולמו, הוא השאיר אחריו מתנה גדולה לעם ישראל, אבל אף אחד לא יכול היה אז להבין עד כמה המתנה הזאת גדולה, כמה היא משמעותית.

החפץ חיים איננו עימנו כבר כמעט תשעה עשורים, אבל הפעילות שלו לא פוסקת אפילו לרגע. ההיפך הוא הנכון, היא הולכת ומעצימה, הולכת ומתפשטת. המספרים בלתי נתפסים.

תחשבו על זה שכל אחד מאתנו שמניח תפילין, למד את ההלכות של הנחת תפילין במשנה ברורה! כל אחד מאתנו שנוטל ידיים לפני ארוחת בוקר, למד את ההלכות במשנה ברורה.

גם אם מישהו לא למד ישירות מהמשנה ברורה את ההלכות, הוא שמע אותן מאביו או מרבו או מחברו שלמד אותן במשנה ברורה. אנחנו מסוגלים להעריך בכלל, את הכמות העצומה של הזכויות שנוספות למרנא החפץ חיים מדי יום ביומו? את הכמות המספרית, הטכנית... שלא לדבר על האיכות של הזכויות הללו, מבהיל רק מלחשוב על עוצם קדושת נשמתו של החפץ חיים, והזכויות העצומות שנוזקפו ונוספות לו בכל רגע נתון, מכל מקום בעולם שבו יש יהודים שומרי תורה ומצוות.

אצל הגויים נהוג לעשות בכל סוף שנה את רשימת האנשים המשפיעים, 'אנשי השנה', אלו שהשנה השפיעו על העולם.

אם נעשה זאת גם אנחנו, נגלה שהשנה השפיע החפץ חיים על העולם בצורה שאי אפשר לתאר. וגם בשנה שעברה ובזאת שקדמה לה, וגם בשנה הבאה בעזרת ה'.

אפשר ללמוד מזה הרבה מאוד דברים חשובים ונכונים, אבל אני רוצה להפיק מכך מסר אחד שאני מקווה שיהיה לי שכל להחזיק בו לאורך ימים: תראה כמה כח יכול להיות לכל פעולה! איזה כח יכול להיות טמון בלבו של יהודי אחד בודד, שמחליט לעשות מעשה ולחבר חיבור שנראה בעיניו שיש בו צורך לעם ישראל.

רגע לפני...

4

ואם כבר מדברים על האנשים המשפיעים ביותר, אולי כדאי שנרענן קצת את ההבנה והידיעה, שיש מי שאינם משפיעים בכלל עלינו ועל העולם, אלו הם המנהיגים הפוליטיים, שחושבים שכל הכח נמצא בידיהם, ושהם יקבלו החלטות וינהיגו את העם כולו.

המאורעות בתקופה האחרונה מספקים לנו הוכחה ברורה, עד כמה המנהיגים הללו הם בעצם מונהגים, כמה הם רועדים מקול עלה נידף, משנים את דעתם בין רגע לאחר שהופעל עליהם לחץ במינון המספיק, מה שאתמול היה מסוכן, מחר הופך לבטוח, ומה שבמקום אחד נחשב למדבק, במקום אחר ייחשב ל'זכות יסוד'.

אז כשאנחנו נכנסים לראש השנה, כדאי שנצרוז את ההבנה הזאת בעומק הלב שלנו, וכשאמר בתפילת הימים הנוראים "וידע כל פעול כי אתה פעלתנו... ויאמר כל אשר נשמה באפו", נכוון בעיקר על עצמנו, כל אחד על עצמו, הלוואי ואדע ואבין בהבנה שלמה ובידיעה גמורה, כדי שאוכל לומר בפה מלא ש"ה' אלוהי ישראל מלך, ומלכותו בכל משלה".

כשבין בהבנה מוחלטת ובידיעה אבסולוטית שהכל מאתו יתברך, ושהוא מנהיג לבדו את העולם כולו, נפסיק לכעוס על הטלתו של סגר כזה או אחר, ובכלל נפסיק להתייחס לכל מה שקורה לנו כאילו זה מועיל לנו או מזיק לנו, כי התועלת האמתית היא רק מאתו

יתברך, ושום נזק לא ייגרם לנו אם לא נגזר עלינו חלילה, שכך וכך יעלה בגורלנו.

ואולי, אולי הקב"ה הביא עלינו את הנגיף וכל המאורעות הנלווים אליו, רק כדי שבסופו של דבר נלמד ממנו את השיעור החשוב הזה, ונבין שאין עצה ואין חכמה ואין גבורה לנגד ה', וברצותו הוא משדד את המערכות ומנער את העולם כולו. ממנו ניקח לעבוד את ה', ועם ההרגשות והמחשבות האלו נכנס לראש השנה. ויהי רצון שתתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה.

לתגובות leib1964@gmail.com

שנה טובה

וגמר חתימה טובה

"וקבל בריזמים וברצון את תפלתנו"

הנהלת דרשו

עדויות שנכתבו בדם ונצרכו באש בתולדות עמינו, יעידו על מסירות נפש ל'תקיעת שופר', בערבות סיביר תחת עיניהם האנטישמיות של הרוסים, ובמחנות ההשמדה תחת גלקסי הנאצים ימ"ש. אלו הזכירו לבורא עולמים את זכות אביהם יצחק, שנעקד על גבי המזבח, ותפילתם החרישית מעומק ליבם שיחוס עליהם ממרומים, ותהיה עקידת יצחק תחת עקידתם...

סיפורי עוז ותעצומות, על מסירות נפשם של יהודים לקיום מצוות תקיעת שופר

הרב ישראל ליוש

"זכרון תרועה מקרא קדש"...

אמרו בגמ' (ר"ה טז ב) 'כל שנה שאין תוקעין בתחילתה, מריעין לה בסופה, מ"ט דלא עירבב שטן'. ותוס' פירשו שם בשם הלכות גדולות, שהסיבה שלא תקעו בראש השנה, משום שנאנסו ולא משום שחל בשבת.

יש להבין, הרי אונס רחמנא פטריה, א"כ מדוע אם נאנסו ולא תקעו בתחילת שנה, יריעו בסוף השנה מפני הצרות שיהיו, הרי אם נאנס ולא עשה הרי הוא כאילו עשה?

ה'משך חכמה' (פ' אמור) מבאר שתקיעת שופר איננה ככל המצוות, אשר בהיעדרה יענש על אי קיומה, וכשנאנס רחמנא פטריה, אלא היא כמו תרופה למכה, כי בתקיעה בשופר של איל מזכירים זכות עקידת יצחק, שאף אנו בניו, באהבתנו את ה"ת, מוכנים להעלות את כל תאוותינו על מוקד אהבת ה'. וכמו שחולה שנאנס ולא לקח מזור ורפואה, לא יתרפא, אף שאי הנטילה באונס היתה, כן אם נאנסו ולא תקעו בשופר, יחסר להם זכות זיכרון העקידה, ומשום כך עלולים להריע על צרותיהם בסוף השנה...

אם כן יש להבין, מדוע כאשר ראש השנה חל בשבת ולא תוקעים, לא יחסר זיכרון העקידה לזכויות עם ישראל, ומדוע אז לא יריעו בסוף השנה?

מבאר ה'משך חכמה' שבני ישראל והקב"ה הם כשני אוהבים נאמנים, אשר כל אחד דואג לכבוד זולתו, ואדרבה, עם ישראל כה חוששים לכבוד השבת המעידה על קדושת שמו ית', עד שאפילו שהם יודעים שביטול תקיעת שופר, אפילו בשוגג, יש בו משום סכנה גדולה, מכל מקום מוותרים על תקיעת שופר ועל זכרון זכות העקידה, ובלבד שלא יהיה חשש שיהודי אחד יעביר את השופר ד' אמות ברה"ר, ותתחלל חלילה השבת. אם כן, זה גופא שאינם תוקעים בראש השנה שחל בשבת, הרי היא כעקידה רוחנית מופלגת, והיא משלימה לרצות כמו שמרצה זיכרון השופר.

מגיעות שמועות אודות החורבן הנורא ומסע ההרג שעוברים היהודים באירופה. הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל, ראש ישיבת חברון, נושא דברים לבני הישיבה לפני תקיעת שופר, ואומר: "אחינו נשחטים ונשרפים ע"י הגרמנים ימ"ש... אין בית שאין שם מת.... שואה איזומה!...

"מה צריך לחשוב יהודי ששוכב תחת מנעלו של נאצי ימ"ש, ועומד בכל רגע להיזרק אל המשרפות...?! על מה הוא צריך להתפלל...?! "הוא צריך להתפלל כך: 'בורא עולם הענשת אותי... ואתה צודק! אבל אני אעשה תשובה, וברגע שאעשה תשובה, מיד אהפוך לאהוב ונחמד, ואז אתפלל אותה תפילה שכלל ישראל מתפללים לפני התקיעות 'ידבר עמים תחתינו ולאומים תחת רגלינו', ברצוני לראות כעת את הנאצי שעומד עלי, שוכב על הרצפה והנעל שלי עליו...' "זהו כוחה של תשובה" - סיים ראש הישיבה את דבריו - "וזוהי תפילתנו לפני תקיעת שופר"...

עדויות שנכתבו בדם ונצרכו באש בתולדות עמינו, יעידו שעם ישראל לדורותיו, מסר את נפשו על קיום המצוות, בערבות סיביר תחת עיניהם האנטישמיות של הרוסים, ובמחנות ההשמדה תחת גלקסי הנאצים ימ"ש. הם לא בחלו בכל אמצעי על מנת לקיים

ראש השנה תש"ג, מלחמת העולם השנייה בעיצומה. לארץ ישראל

**למחרת עם זריחת החמה, יצא רבי
חיים מביתו, והנה הוא רואה לנגד
עיניו בפינת הרחוב, עגלה עמוסה
בחפצים ישנים, ומקומו של העגלון
מקושט, ביניהם שופר! רבי חיים
לא האמין למראה עיניו... הלא
זהו שופר אמיתי!! שופר ממש!!**

היא עשתה עצמה חולה, ודרשה להתפנות לבית חולים ב'וינה'
הסמוכה, שם פגשה ברופא יהודי, וביקשה ממנו שישגי לה שופר
עבור אנשי המחנה. הוא ממלא את מבוקשה ומוסר לה שופר. עתה
חוזרת היא להרגיש טוב ומשתחררת מבית החולים, כשהיא נושאת
על גופה במסירות נפש את השופר, על ידו יזכו אנשי המחנה לקיים
מצוות תקיעת שופר.

השופר שהחליף את פעמוני המחנה

מוחו הקודח של האדמו"ר מטשאקווא, הרה"צ רבי מאיר
הלברשטאם זצ"ל, בעזרת ליבו החם לקיום מצוות, הגה רעיון הזוי
כיצד להביא שופר למחנה 'סוסבנה' לתפילות ראש השנה תש"ד,
בליבה של השואה האיומה. וכך מספר רבי מאיר: "בערב ראש השנה
בחסות החשיכה, חתכתי את חבל הפעמון שהיה תלוי במחנה,
והפעמון נפל ונשבר. בפעמון זה היה קצין המשטרה מצלצל כל
בוקר, ומודיע לאנשי המחנה כי הגיע הזמן לצאת לעבודה.
עתה, כאשר נשבר הפעמון, שלחתי להודיע לקצין המשטרה שיש
ביד סבי חצוצרה, ועד שיתקן הפעמון הוא מוכן להתנדב ולהריע
בחצוצרה ולהעיר את אנשי המחנה לעבודתם. הקצין קיבל את
הרעיון, וסבי הרה"ק רבי סיני הלברשטאם מז'מיגרד זצ"ל, שיבח
אותי מאוד על המבצע החכם ואמר: 'הנה מה שאמרו חז"ל 'תקיעת
שופר חכמה ואינה מלאכה'."

"ביום ראש השנה ארגנו מנין מצומצם השכם בבוקר, הרחק
מעניניהם של אנשי הנק.וו.ד., סיימנו תפילת שחרית לפני השעה
שבע בבוקר, מועד צלצול הפעמונים, ואז יצא סבי מביתו, בדרך
בהתרגשות 'על תקיעת שופר' ו'שהחיינו' ותקע בשופר כדת וכדין.
"מיד הגיע למקום קצין המשטרה וביקש את ה'חצוצרה'. ניסה בכל
הכח לתקוע בה, ללא הצלחה, אז סינן בזעם: 'חצוצרה יהודית...'
והשליך את השופר לארץ..."

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל:
israel.layosh@gmail.com

את מצוות ה' ככל האפשר. הסיפורים הבאים יעידו על צמאונם
של היהודים, אף שהיו בעניים, לקיים מצוות שופר ולהזכיר לבורא
עולמים את זכות אביהם יצחק, שנעקד על גבי המזבח, ותפילתם
החרשית מעומק ליבם שיחוס עליהם ממרומים ותהיה עקידת
יצחק תחת עקידתם...

השופר ההיסטורי שקיבל רבי אריה לוי מרבי חיים ברלין

שופר מיוחד היה גנוז בידיו של הגאון רבי אריה לוי זצ"ל, אותו קיבל
במתנה מהגאון רבי חיים ברלין זצ"ל, בנו של הנציב זי"ע. שופר זה
שימש את רבי אריה להכרזה על כניסת השבת, ע"י תקיעה ארוכה
לארבע רוחות השמים, ובשופר זה אף היה תוקע לחולים ונדכאים,
אשר נבצר מהם לבוא לבית הכנסת לתקיעת שופר.
מיוחד ומיוחד היה שופר זה, כפי שסיפר עליו רבי חיים ברלין
בעצמו:

כאשר הייתי רב של מוסקבה, גזרו הרוסים על היהודים גזירות רבות.
פעילות יהודית היתה מסוכנת מאוד, והנה חודש אלול בא, והשופר
היחיד שהיה בבית הכנסת נסדק ונפסל. בכל האזור לא נמצא שופר כשר
אחר, וכבר לא היה די זמן להביא שופר כשר מחוץ לגבולות רוסיה...
בצר לי הבנתי שכנראה זו תהיה השנה הראשונה, בה לא יזכו תושבי
מוסקבה היהודים לשמוע קול שופר...

ליל התקדש חג. השמש שקעה ויום הדין הנה בא ושופר אין. רבי
חיים שב מבית הכנסת, סעד את סעודת החג והתיישב ללמוד
הלכות שופר. 'הלימוד יעלה לרצון לפני שומע קול תרועת עמו,
כאילו תקענו בשופר', הרהר...

למחרת עם זריחת החמה, יצא רבי חיים מביתו לכיוון בית הכנסת,
והנה הוא רואה לנגד עיניו בפינת הרחוב, עגלה עמוסה בחפצים ישנים,
ומקומו של העגלון מקושט בקישוטים שונים, ביניהם שופר! רבי חיים
לא האמין למראה עיניו... הלא זהו שופר אמיתי!! שופר ממש!!

רבי חיים ניגש לעגלון ושאל אותו: "מנין לך שופר זה?", "יסלח לי
כבוד הרב" - רעד קולו של העגלון - "לא ידעתי שזה שלך..."

רבי חיים לא נרתע, והמשיך לחקור את העגלון אודות השופר, כדי
לדעת אם הוא נעשה בידי ישראל והוא כשר למצווה. העגלון סבר
שרבי חיים הוא הרב של בית הכנסת ממנו לקח את השופר, וחשש
שמא הוא יסגיר אותו לשלטונות, ובתמורה להבטחה שרבי חיים לא
יעשה כן, נתן לו את השופר וסיפר לו כי חובב חצוצרות הוא, והוא
גנב אותו מבית הכנסת הסמוך לביתו.

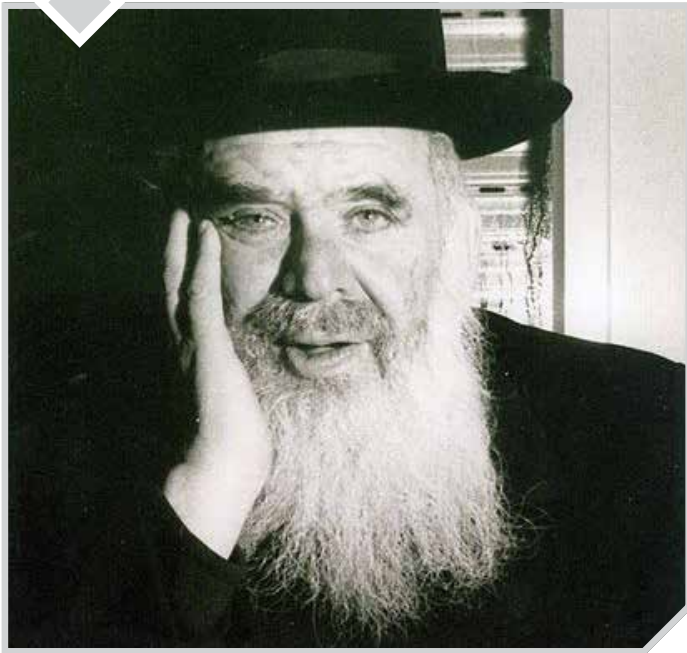
שופר זה נדד עם רבי חיים בכל מסעותיו, וכאשר הגיע לארץ
ישראל, מסר אותו לרבי אריה לוי שעשה בו מצוות רבות וזיכה בו
את הרבים.

השופר שהושג בזכות התחזות לחולה

מחנה שטראסהוף, ראש השנה שנת תש"ה קרב ושופר אין. מה
יעשו? מוחה של נערה אמיצה הוגה רעיון והיא יוצאת לבצע אותו...

'שמעתי הרבה על הישיבה אבל לא ידעתי שגם השמש כאן מנצל כל רגע פנוי כדי להתפלפל עם תלמידי הישיבה והוא כה גאון ובקיא!' 'שמש!?!?! - קפץ גם קצף הלה, 'הלא זה ראש הישיבה שלנו!'

ה'שמש' שהתברר כגאון מופלג...

הרה"ג רבי אשר קובלסקי שליט"א

במוצאי מנוחה קידמנו תחילה!

מתוך התרגשות וסערת לב, אנו הולכים ומתקרבים ליום הדין, יום המלכת מלכו של עולם, ראש השנה. קול השופר נשמע ברמה מזה כמה שבועות, ועם כל יום שחולף חש כל לב יהודי את ההתרגשות והחרדה אוהזות בו, ממלאות את לבו ונפשו. הנה כי כן, קרב ובא היום הגדול, בו נזכה לבקש את התגלות מלכותו יתברך בעולם, נעמוד לפניו למשפט על כל מעשינו, ונבקש להתברך ממנו בשנה טובה ומתוקה.

כל אדם יודע בדיוק איך עברה עליו השנה החולפת. היתה זו שנה בה ראינו כולנו במו עינינו, כיצד היא נפתחת בצורה אחת - שגרתית למדי, כשתקוות גדולות מפעמות בלב והכל נראה ורוד ומבטיח, ומסתיימת בצורה שונה לחלוטין - כשכולנו תחת אימת הנגיף המזור-משונה משהו, כשמחצית השנה האחרונה היתה רוויית תהפוכות וטלטלות, ואין מי שלא חש את השפעת הסערה העולמית.

אין פלא אפוא, כי הפעם יותר מתמיד, כל לב נחרד ומתוח. אנו יודעים שכל משבר שמתרחש במשך השנה - נקבע בראש השנה, ומבינים כי הסערה המתחוללת לא פרצה לעולמנו בחודש אדר, כי אם כבר בראש השנה. ובאותו אופן בדיוק, מתוך תקווה כי תחל שנה וברכותיה, אנו יודעים ומבינים כי מי שקובע ומכריע האם, מתי וכיצד העולם יחזור לשפיות, הבריאות תשוב להתייצב, מוסדות החינוך יפעלו כשגרה, הפרנסה תחזור להיות קבועה כשהיתה - הוא מלכו של עולם, בעוד כשבוע ימים.

ועכשיו, כשאנו ניצבים רגע לפני, כל יהודי שואל את עצמו מה לעשות עכשיו. בוודאי, חשוב להכין את סעודות החג, להתרגש מהניגונים, לרכוש מקומות בבית הכנסת, וכן הלאה. אבל השאלה הבערת ביותר שעל הפרק, היא כיצד להיערך ליום הדין? במה כדאי להתחזק כדי להבטיח לעצמנו שנה טובה? באיזו דרך יש לפעול כדי שהשנה הבעל"ט אכן תהיה טובה ומבורכת?!

כדי לענות על השאלה הזו, נעין במשנת בעלי המוסר, בה מודגש מאוד כי חודש אלול הוא חודש של תשובה, של מתח מיום הדין, של חרדה לגורל השנה הבאה, של עיסוק בשאלה באלו פנים נתייצב לפני מלכו של עולם. ויחד עם החרדה הזו, אחד מגדולי בעלי המוסר, הוא הסבא מקלם זצ"ל, נהג לתלות בחודש אלול מודעה בישיבה, ובה נכתב:

אלול ראשי תבות: אהוב למעלה ונחמד למטה!
בכך ביקש להתוות דרך, לסלול מסילה ברורה: עבודתו של חודש אלול, כחלק מאימת הדין, הסליחות, תקיעת השופר והתפילות מעומק הלב - היא להיות אהוב למעלה ונחמד למטה. כן כן, להיות נחמד איש לזולתו, חייכן ומסביר פנים, בעל חסד ומתפייס ברצון. הנחמד למטה, בין ידידיו וחבריו - הוא האהוב למעלה, הוא הזוכה בשנה טובה בראש השנה!

ברור שכולנו עוסקים בתשובה, במוצאי שבת הצטרפו בני אשכנז לעדות ספרד באמירת הסליחות, כל יהודי עורך את חשבון נפשו ומבקש להתחזק במשהו. ובתוך כל זה חשוב כל כך לזכור, לשמור על כבוד הזולת, להיות נכון לסייע לכל יהודי, לחייך לכל אדם ולרצות לעשות טוב בין אדם לחברו. זו לא עוד משימה בחודש הזה, זו המשימה!

וכשחז"ל אומרים לנו שיום הכיפורים אינו מכפר על חטאים שבין אדם לחברו עד שירצה את חברו, מגלה הריא"ף בביאורו ל'עין יעקב', כי אין הכוונה שרק חטאים שבין אדם לחברו אינם מתכפרים בלי סליחת החבר, אלא כל העבירות כולן עומדות במצב המתנה, ובורא עולם ממתינ' לראות: אם היהודי יתפייס עם חברו - יום הכיפורים יכפר לו הן על חטאים שבינו לקונו, והן על בין אדם לחברו. אולם אם חלילה לא יתפייס עם חברו - הרי שכל חטאיו נותרים בעינם,

יהודים יקרים, עכשיו הזמן להיערך לכך, עכשיו הזמן להתכונן. חודש אלול הוא חודש התשובה, ובראש ובראשונה - עלינו להעלות על נס את העיסוק בבין אדם לחברו, את הרצון להתפייס עם הזולת, להוסיף מעשי חסד, לתמוך ביהודי אחר, לחייך לכל אחד, לומר מילה טובה בכל הזדמנות, להיות נחמד, כן כן, דווקא בעיצומו של המתח לקראת יום הדין.

הבה ניקח את חברינו לתשומת ליבנו, ועתה במיוחד. אם יש לנו סכסוך פתוח - זה הזמן להתפייס. אם יש לנו חבר הזקוק לעזרה - זה הזמן להתייצב לימינו. אם יש לנו בבית, בקהילה, בסביבה מישור הזקוק למילה טובה - זה הזמן להיות נחמד אליו. וככל שנהיה יותר 'נחמד למטה', כך נזכה להיות יותר 'אהוב למעלה', וניכתב ונחתם לחיים טובים וארוכים, לשנה טובה ומבורכת!

ה'שמש' שהתברר כגאון מופלג...

ראש חודש אלול. בפתחה של ישיבת מיר המעטירה, עומד לו בחור לבדו, נבוך ותוהה. זה עתה הגיע, מבקש הוא להיבחן ולהתקבל לישיבה ששמה נודע בשערים. כדי לקיים 'הוי גולה למקום תורה', נושא הוא עמו מזוודה גדולה וכבדה שמכילה את כל בגדיו וחפציו האישיים, כשהתקווה מפעמת בלבו כי יזכה להתקבל לישיבה - ועל אתר יהיה מוכן להתחיל בה את לימודיו.

קול התורה בקע ברמה מהיכל הישיבה, והבחור, שהסתחרר מהבניין הגדול והסואן, מהעובדה שלא ידע לאן לפנות ומכך שאפילו לא ידע אצל מי נבחרים - חיפש את דרכו. לפתע הבחין בו ראש הישיבה, הוא הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל. נכון, בראש חודש אלול, כמו בימי החודש הזה כולו, היה נתון רבי חיים באימת הדין, דרושיו החוצבים על חודש אלול נודעו למרחוק. אולם יחד עם זאת הבחין בבחור הזר, המחפש את דרכו בנבכי בניין הישיבה!

רבי חיים הטמין את דאגת ה'אלול' בעומק לבו, ופנה אליו בחיוך רחב: 'ברוכים הבאים! בחור חדש כנראה... נכון?', הבחור אישר, ורבי חיים לחץ את ידו בלבביות, ושאל: 'נבחנת כבר? רוצה להיבחן? אמור לי מה אתה צריך ואסדר לך מיד!'

קבלת הפנים הנעימה הורידה קצת ממבוכתו של הבחור, והוא נענה ואמר: 'עוד לא התקבלתי, רצוני להיבחן. היכן נבחנים? מיהו הרב הבוחן?'

'נפלא', השיבו רבי חיים וחיזק את ידיו, 'הבה ואראך את הרב הבוחן. הוא יושב בבניין השני, אלך איתך אליו. רק תן לי את המזוודה, אתה סוחב אותה זו דרך ארוכה, ולבטח כבר אין לך כח. תן לי, תן לי, אני אסחב אותה עבורך...'

וכך, כשהבחור לצידו צעד רבי חיים כשהמזוודה בידו, אל הבניין הסמוך, שם ישב הרב הבוחן. כשהבחור עמד בפתח, נבוך היה שוב והתבלבל, ופנה לרבי חיים: 'אולם כיצד אכנס אליו עם מזוודתי? מה הוא יאמר, שבטחתי בעצמי שלבטח אתקבל? וכי כך זה מכובד וראוי? עלי להשאיר את המזוודה באיזה מקום, אולם היכן?'

'זו לא בעיה בכלל...' - חייך רבי חיים. 'תן לי, אני אשמור לך על

ורבי חיים השיבו: 'אני השמש פה. כל מה שאתה צריך - תבוא ותשאל אותי ואני אעזור לך. זה התפקיד שלי...' - 'אתה עושה את תפקידך מצויין, אתה שמש מאוד נחמד', החמיא הבחור. 'באמת הקלת עליי מאוד את צעדי הראשונים כאן, תודה!'

המזוודה. תיכנס, תיבחן ביישוב הדעת, בעזרת השם תצליח - ותשוב אליי לקבל את המזוודה.'

הבחור נכנס למבחן בלב קל ומתוך רוגע ושלווה. הוא נבחן וידע היטב, התקבל על אתר כפי שצפה וציפה. עתה, הוא שב ופנה לרבי חיים, ביקש את המזוודה בחזרה, ושאל מי מסדר כאן את החדרים ללינה. 'אני אסדר לך חדר', השיבו רבי חיים מיד, ועלה אתו לקומה השלישית. 'הנה כאן', אמר והצביע על אחד החדרים, 'כאן יש מיטה פנויה. הבה נכניס יחד את המזוודה לחדר, תתארגן בניחותא, וכשאתה מוכן - תבוא לבית המדרש!'

'וכיצד מגיעים מכאן לבית המדרש?' - שאל הבחור. הרי הבניין גדול ורב פרוזדורים, חדרים ואולמות. הוא לא רוצה להיות נבוך שוב, מבקש הוא לוודא כי האיש הנחמד שלצידו יפתור לו את כל הבעיות כבר עכשיו... ואכן, רבי חיים הלך עמו לקצה הפרוזדור, הראה לו היכן המדרגות, והסביר לו שלאחר שירידים בהן עד סופן - פונים שמאלה ומגיעים לבית המדרש. 'רגע', שב ושאל הבחור, 'אם שוב אזדקק לעזרתך, מי אתה ומה תפקידך?'

ורבי חיים השיבו: 'אני השמש פה. כל מה שאתה צריך - תבוא ותשאל אותי ואני אעזור לך. זה התפקיד שלי...' - 'אתה עושה את תפקידך מצויין, אתה שמש מאוד נחמד', החמיא הבחור. 'באמת הקלת עליי מאוד את צעדי הראשונים כאן, תודה!' - אמר הבחור, ושב לחדרו, סידר את חפציו, נטל את הגמרא וירד לבית המדרש...

בהגיעו, התבלבל לחלוטין: ה'שמש', זה שנשא את מזוודתו, הראה לו את הדרך, אמר לו להיכן לגשת, הסביר לו כיצד לצעוד - הוא ולא אחר ניצב בסמוך לארון הקודש, ומתפלפל עם הבחורים בעיון הלימוד. אלה מקשים ואלה מתרצים, האחד מביא ראיה, חברו מעלה סברא, וה'שמש' מנצח עליהם...

הוא משפשף את עיניו בתימהון, ונפעם ממש. 'זכתה ישיבת מיר

שגם שמשיה הינם תלמידי חכמים מופלגים! - הוא מהרהר. אכן, לא יאומן כי יסופר: השמש ששימש אותו בחדווה, הוא אחד מהאריות שבחבורה!

הוא מחפש לעצמו מקום לשבת, וכשמצא - פנה אל היושב לצידו ואמר בהתפעלות: 'שמעתי הרבה על הישיבה אבל לזה לא הייתי מוכן. לא ידעתי שגם השמש כאן מנצל כל רגע פנוי כדי להתפלפל עם תלמידי הישיבה והוא כה גאון ובקיא!'

'שמש!?!?!?' - קפץ גם קצף הלה, 'הלא זה ראש הישיבה שלנו!' 'מה?!?!?' - הבחור היה המום. 'זה ראש הישיבה? והלא הוא זה שקיבל אותי בכזו חמימות, נשא את מזוודתי, הלך אחרי לכל מקום, הסביר לי הכל. זה ראש הישיבה?!' - שאל בהלם מוחלט...

אכן כן! סיפור מופלא זה, המופיע בספר 'דורש טוב', לא רק שהוא מלמד על ענוותנותו העצומה של רבי חיים, אלא שיש בו מסר עבורנו על מהות חודש אלול.

קשה למצוא דמות מופת, שהיתה 'חיה' ועוסקת בעבודת חודש אלול, כמו רבי חיים שמואלביץ. אימת הדין שרתה תדיר על פניו, המאמרים שנשא בישיבה בחודש זה - חקוקים בנפש תלמידה, בכל עוזו ומאודו עסק בעבודת התשובה, בחרדת הדין, בהיערכות לקראת הרגע בו יעמוד לפני מלך מלכי המלכים...

ודווקא לכן - כשראה בחור נבון ידע בדיוק מה עליו לעשות. אימת הדין הוחבאה בירכתי הלב, וחיוך גדול נפרש על הפנים. הוא יצא מגדרו לעזור ולסייע לבחור החדש, להיטיב את קליטתו בישיבה ולתמוך בו באהבה. כי לא רק שזה לא נוגד את אלול - אלא זה ה'אלול' בעצמו! כן, להיות נחמד לזולת, לחפש להיטיב, לחייך לזולת ולסייע ליהודי אחר. זו ההכנה הטובה ביותר ליום הדין, זאת הדרך להבטיח לעצמנו שנה טובה ומבורכת!

כמה מילים שהצילו חיים!

היה זה לפני כמה שבועות, באחד מבתי החולים במרכז הארץ. במחלקת 'טיפול נמרץ נשימתי' למבודדים עקב הנגיף אושפזה אשה, לא מבוגרת במיוחד וגם לא בעלת מחלות רקע רבות. אשה בשנות החמישים לחייה, אמא וסבתא מאושרת, שהנגיף תקף אותה באופן אלים במיוחד, ומצבה הלך והידרדר...

היא הורדמה והונשמה, ובני המשפחה קרעו שערי שמים בתפילות ובתחנונים, אולם נראה כי שערי תפילה ננעלו. מצבה הלך והידרדר, והם חששו מאוד מהגרוע מכל - שלא יקרה במוקדם או במאוחר חלילה. כשבוע נוסף חלף ללא שום שיפור, החליטו בני המשפחה לבדוק ולבחון אולי יש עליה איזו קפידא, אולי יש לה סכסוך לא פתור, אולי יש משהו שמעכב מתפילותיהם להגיע לכסא הכבוד... ואז, אחד מילדיה הבוגרים נזכר במשהו, והחליט לברר. לא בנקל הצליח לגלות מי היו המעורבים באותו סיפור עתיק יומין, אך לאט לאט הלכה התמונה והתבהרה. מסתבר, שלפני יותר משני עשורים, פתחה האשה עסק בשותפות עם אשה נוספת. בתחילה הכל זרם על מי מנוחות, שתי הנשים עמלו והשקיעו והתפרנסו מהעסק לא רע, אולם בהמשך החלו החריקות, ועימן החלה מתיחות בין

השותפות...

האשה החולה, כך התברר, היא שהובילה את המהלך שבסיומו השותפות התפרקה. אמנם הן נפרדו בהחלטה משותפת ותוך הבנה והסכמה, אבל בכל זאת - מי שיזמה את פירוק העסק ועמדה על קוצו של יוד - היתה אותה אשה. עברו מאז 18 שנה, הקשר עם אותה אשה - שותפתה לשעבר נותק מזמן, ובכל זאת הצליח הבן לעלות על עקבותיה...

מאחר ובשלב זה איש כבר לא הכיר את השותפה לשעבר, נשלח מתווך, המכיר את שתי המשפחות, לבדוק ולגשש. כשחזר עם הפרטים - ליבם של הבנים הלם בחוזה: הסתבר, שהשותפה לשעבר זוכרת היטב את הסיפור כולו, עודה פגועה ממה שהתרחש אז, והיא עדיין חשה את החץ נעוץ בליבה...

כשהבינו הבנים כי זה המצב, קראו למתווך, וביקשו ממנו לעשות הכל כדי לפעול שהשותפה לשעבר תסלח ותמחל לאימם החולה, ותמחק כל בדל טרעוניה מליבה. לא היה קל לשכנע את האשה לעשות זאת, למרות שכאבה את מצבה של שותפתה לשעבר - התקשתה למחול לה באמת. אולם המתווך עשה עבודת חריש יסודית, שוחח עם בעלה שעות ארוכות, דיבר ושכנע, ביקש והתחנן, והבעל נשלח לעשות את המשימה...

גם עבורו - לא היתה הדרך סוגה בשושנים. כנראה שהכאב על הפרידה ההיא - היה קשה מנשוא. שעות ארוכות אל תוך הלילה ישב הבעל ודיבר על לב אשתו, עד ששמע את המילים המיוחלות - כי היא סולחת ומוחלת, היא בוחנת את צפוני ליבה ומגלה כי ניקתה מהם כל שמץ של תרעומת...

כבר היה מאוחר מדי להודיע למתווך, ולפיכך הסתפקו בני הזוג בשתיית 'לחיים', שמחים שבמאמץ משותף הצליחו למחוק פגיעה ישנה, לנקותה מהלב, למחול ולסלוח באמת. רק בשעת בוקר דיווחו למתווך, וכשזה התקשר להודיע למשפחת האשה החולה - הופתע עד כדי הלם:

מסתבר, שלאחר שהאשה הפגועה הוציאה מפיה את המילים כי היא סולחת ומוחלת, כעבור חצי שעה - היא התעוררה, מצבה החל משתפר, ובבוקר כבר התייצב. לא יאומן כי יסופר, 30 דקות בלבד מרגע המחילה - האשה קמה מכמעט מוות לחיים ארוכים!

היום, מיותר לציין, האשה החולה הבריאה לחלוטין, נמצאת בביתה בחברת ילדיה ונכדיה, שמחה ומאושרת. היא כמובן לא שכחה להתקשר לשותפתה לשעבר, ולהודות לה על המחילה שהצילה את חייה, פשוטו כמשמעו!

סיפור נפלא זה, אותו שמענו מידידי הרה"ח ר' ישעיה הורביץ שליט"א כפי ששמעו מבני המשפחה, מחדד עד כמה גדולה ההשפעה של 'בין אדם לחברו' על הגורל האישי. פגיעה אחת, סכסוך אחד, מחלוקת אחת מיותרת - תוצאותיהם הרסניות ומסוכנות, משפיעות לשנים ארוכות. עכשיו, רגע לפני יום הדין, זה הזמן לפתור כל סכסוך ישן או חדש, לשים מאחור כל מריבה, להתאחד באהבת חברים, ולפעול להרבות אהבה וחסד בינינו!

וככל שנדע לנצל את הזמן הזה היטב, להיערך לקראת יום הדין מתוך

המשך בעמוד 30

מה היה במעשה זה שריגש כ"כ את המלך? שאל ר' ירוחם את תלמידיו? 'מעשה זה שעשתה אשה זו', אמר מרן המשגיח ר' ירוחם, 'היה כבוד מלכות אמיתי, מעשה זה היה בשביל המלך מעבר לכל הכבוד שעשו לו בכל המקומות, כאן הוא שמע במפורש כי הוא ואין בלתו! וזה כח המלכות!

מלכיות שתמליכוני עליכם!

לקחת נפשה בכפה ובצעד אמיץ מאין כמותו, רצה אותה אומללה למרכז הכביש וממש לפני מרכבת המלך השכיבה עצמה לפני גלגלי מרכבת המלך ולא נתנה למרכבה להתקדם, מהומה גדולה התרחשה באותו רגע... חיילי המלך נזעקו למרכז הכביש כדי להזיזה ולהשליכה מידיה לצינוק לכל חייה על בזיון המלכות, אבל אז... היא הרימה קולה בזעקה אדירה לעבר המלך 'אדוני המלך בעלי נידון למוות, ואין שום כח ואדם בעולם שיכול לבטל גזר דין זה, רק אתה אדוני המלך!! איני זזה מכאן עד שתמחל לבעלי ותבטל הגזירה!' המלך שהצליח לשמוע את הזעקה, בקש מיד לשחררה, וביקש לשמוע אותה באופן אישי... מה היה במעשה זה שריגש כ"כ את המלך? שאל ר' ירוחם את תלמידיו? 'מעשה זה שעשתה אשה זו', אמר מרן המשגיח ר' ירוחם, 'היה כבוד מלכות אמיתי, מעשה זה היה בשביל המלך מעבר לכל הכבוד שעשו לו בכל המקומות, כאן הוא שמע במפורש כי הוא ואין בלתו! וזה כח המלכות!

וסיים המשגיח ר' ירוחם 'מזה נוכל ללמוד מה זה כבוד שמים, אין לך כבוד שמים יותר גדול ממי שמבין ומרגיש שאין החיים והמוות תלויים אלא בקב"ה אשר בידו להחיות ולהמית, זהו כבוד מלכות וכל זולת זה יהיו הגינונים והטכסים איזה שיהיו מפוארים ורעשניים, אין בהם כבוד של אמת'.

כשאנו נמצאים בערב הימים הקדושים, ראש השנה בו חייו של כל אחד ואחד נקבע לטוב או למוטב, אין מי שלא ירעד מזמן הדין הנורא! אבל כמה שמחה גדולה יש לנו בניו של הקב"ה שזכינו לתגלית הגדולה והעצומה הזו, כי עצם הכרת מלכותו של הקב"ה על העולם כולו ועל

הרב בנימין בירנצוויג

הרחובות צוחצחו... נורות הרחוב הוחלפו... כרזות ענק נתלו מבית אחד למשנהו... כל תושבי הערים במחוז המזרחי של מדינת פולין שבו שכנה גם העיירה מיר, ממתנינים ליום הגדול בו יבקר המלך בעירם ויזכו לראותו פנים אל פנים ואף לנופף לו לשלום.

כך היה מנהגו של מלך פולין, לבקר מדי פעם את תשובי המדינה לראות ולהראות, וזו השנה שנבחר המחוז הגדול במזרחה של המדינה לביקורו של המלך.

הגיע היום הגדול! המלך התחיל במסע ביקוריו, וכל מקום שהוא הגיע בראש משלחת ממלכתו, יצאו התושבים בהמוניהם לרחובות המרכזים בהם תעבור משלחת המלך, הם עמדו שעות בצידי הרחובות, והמתנינו אנשים נשים וטף לרגע הגדול, וכשהמלך הגיע ההתרגשות גברה וכולם נעמדו והריעו, יש מהם בידיהם ויש מהם בכלי זמר ושיירה, כשהמלך מחזיר אהבתו אליהם בנפנוף ידו לקהל התושבים הרבים.

הביקור הוכתר בסופו כמוצלח מאוד, בכל המקומות שהמלך ביקר, ניתן לו כבוד גדול, ואף ראה את חיי התושבים שמע את בעיותיהם ראה את מצוקותיהם, והבטיח כמובן להסדיר את כל ענייניהם על הצד הטוב ביותר.

אבל... בפגישת סיום שעשה המלך עם בכירי הממלכה, לדון בכל תובנות הביקור הממלכתי, הפתיע אותם המלך... כולם היו בטוחים שהמלך ידגיש את הכבוד הגדול שניתן לו בכל המקומות על ידי כל התושבים שהמתנינו מרוגשים בצידי הדרכים בהם עברה השיירה ובעיקר בערים הגדולות שם השתתפו עשרות אלפי אנשים במפגן הכבוד ברחובות הראשיים, אבל... המלך אמר להם 'תדעו לכם שהרגע המרגש ביותר מבחינתי היה בעירה הקטנה ההיא... באותה עיירה שבקושי השיירה הצליחה לנסוע בגלל מצב הכבישים הרעוע....'.

כל השרים היטו אזנם בפליאה עצומה למשמע אוזניהם... ואז המשיך המלך 'אתם ודאי זוכרים את המאורע המרטיט של האשה שנשכבה על הכביש ולא אפשרה לי להמשיך במסעי....'

את המשיך המעשה שקרה שם, סיפר מרן המשגיח דמיר ר' ירוחם זיע"א לפני תלמידיו, באותה עיירה קטנה וזנוחה, עמדה בצד אשה אחת שבורת לב, אותה אשה, בעלה נתפס על יד השלטונות, ונגזר עליו עונש מוות והוא ישב כבר בבית האסורים ממתין לגזר הדין הקשה... אשה זו נשארה גלמודה עם זאטוטיה הקטנים בבית כשליבה קרוע ושותת דם, והנה כששיירת המלך הגיעה בסמוך אליה, החליטה

והנה שנה זו למדה אותנו על בשרנו ונפשנו, כי 'אמת מלכנו אפס זולתו', העולם כולו עם כל צבאותיו עוצמותיו האדירות עומד חסר אונים לגמרי אל מול וירוס קטן שאינו נראה, ברגע אחד החליט מלך העולם להביאו וברגע אחד מסלקו כלא היה! זו ההכרה שהגיעו כל יושבי תבל השנה ואנחנו עמו וצאן מראיתו לוקחים הכרה זו אל ליבנו באמת ובתמים, ומעתה הרגשת מלכותו יתברך מתיישבת יותר על לב כל אחד.

כך היא הרגשת מלכות הקב"ה, שכבודו מלא עולם והכל שלו ומשלו, כזו הרגשה מרוממת ודאי תשפיע על האדם להמנע מלעשות דברים שהם נגד רצונו של הקב"ה ולכל הפחות תתן לו מעצורים מדי פעם, וזו היא המלכת הקב"ה האמיתית על האדם, והיא שתעמוד לכל אחד ואחד מאיתנו ליזכות לעבור בשלום את יום הדין הנורא, לחיים טובים שמחים ומאושרים.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג,
כתבו ל: bdirshu@neto.net.il

כל אחד ואחד מבאי עולם, עצם הכרתנו במלכות שמים שהיא ואין בלתה וכל חיינו וחפצנו תלוי בו יתברך - היא ההצלה הגדולה שלנו, היא המגן שלנו ביום הדין, כמאמר חז"ל בראש השנה (טז) "אמרו לפני מלכויות כדי שתמליכוני עליכם וכדי שיעלה זכרונכם לפני..." לזעוק ממעמקי הנפש 'ה' אלוקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה! זה עצמו ההצלה ליום הדין.

אבל יש לדעת שלא מספיקה הכרה ריקה מתוכן כי הקב"ה מלך העולם והכל ממנו ובידו, מבלי שהכרה זו תשנה במשהו את חיינו, ולהמחיש זאת נביא בזה מה שמסופר ממרנא החפץ חיים הקדוש זיע"א שנסע פעם עם בעל עגלה אחד, וכשהם עברו ליד שדה תפוחים שריחו נדף למרחקים, קפץ בעל העגלה הסתכל ימינה ושמאלה לראות שאין רואה אותו, נכנס לשדה והתחיל למלאות סלו בתפוחים, והנה לפתע צועק לעברו החפץ חיים 'רואים אותך!! מיד בשמעו זאת, זרק את התפוחים מהסל ורץ חזרה לעגלה והסתלק מהמקום, ולאחר שהתרחקו מעט מהשדה, שאל העגלון את החפץ חיים, מי היה זה שראה אותי? ענה לו החפץ חיים 'בורא העולם!!'.

המשך מעמוד 3 | מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל

להשתדל להתחיל בטוב ובקבלה רצויה, אז יש לקוות להצלחה בס"ד.

שתהיה קבלה גמורה

ופ"א אמר רבינו: אין כאן שאלה במה להתחזק, שבכל דבר שתתחזקו יש תועלת, אך התנאי שיקבלו זאת בקבלה גמורה בלב שלם.

(מתוך 'כאיל תערוג' ראש השנה תשע"ז)

עול תורה באמת ובלב תמים, חיינו שיגמור בלבו שלא ישמע לשום דבר ולא תבטלנו שום טרדה, אז יסורו ממנו הביטולים, ובודאי יצליח ביום ההוא בתורה. וכפי תוקף קבלת עול תורה וכפי חיזוקה הסכמה, כן יעזרהו ה' בו ביום, וכן יסורו הטרדות ממנו עכ"ל. ובס' 'מלא פי תהלתך' כתב: "ההתחלה של היום קובע על כל היום, וכן של כל זמן קובע על אח"כ", וכתוב ב'כתר ראש' וכו', וכן באמת ציוותה התורה, לקבל עול מלכות שמים בק"ש ב' פעמים בכל יום, שע"י זה יוכל להיות המשך ויסוד למה שאחר כך, ובזה צריך

המשך מעמוד 9 | הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א

שאינם טורחים אחר מזונם אלא אדרבה, מזונם בא לפיהם מאליו. [ובדרך צחות, נאמר שלכן מוקפת פרשת 'ויהי בנסוע' (במדבר י, לה) בנו"ן הפוכים (שבת קטו ע"ב). 'נון', הוא דג בארמית. לומר, שהמבקש לנסוע ולנדוד יתבונן בדג, ואולי ישוב על עקבותיו].

ובערכנו חשבון נפש על מאורעות השנה החולפת, בהיווכחנו כמה זמן הושחת ברדיפה אחר הפרנסה, כמה טרדה את מנוחתנו והעסיקה אותנו. בכמה רוחניות ובכמה תורה ותפילה שילמנו עליה, ממש: "בנפשו, יביא לחמו", רחמנא לצלן. איזה מחיר שילם הבית ונפגם חינוך הילדים, ההשגחה ותשומת הלב, והדברים ידועים, יש לשנות כוון ולהחליט: לא נהיה מהרשעים ששטו ולקטו, ושטותה הוא דהוו נסבין לגרמיהו!

נטעם מראש הדג הממולא, ונבין משמעותו. נהיה כצדיקים המקדישים יותר זמן לתורה, והמן יורד להם בפתח ביתם!

(מתוך 'מקרבן לתורה' ראש השנה)

"פעפעו בי הדברים כארס של עכנאי", סיפר האיש, "ובטלתי את כרטיס ההפלגה שרכשתי לאניה טיטאניק, אניית הפאר שטבעה בהפלגת הבכורה!"...

מסופר, שה'קדושת לוי' מבארדיטשוב זצ"ל, עצר יהודי מבוהל שאץ-רץ ברחובה של עיר. "לאט לך", יעץ לו, "מה אתה רץ?!" יניחתי הרב, אין לו פנאי, הוא רודף אחר פרנסתו, להביא לחם לפי הסף!

"אבל מנין לך שהפרנסה שם, ואתה רודף אחריה", שאל הרבי, "אולי היא בצד השני, ואתה מתרחק ממנה?"...

ובאמת, אינה לא שם ולא בכוון ההפוך. אם באותו זמן שהוא רודף ורץ, מרחיק נדוד, יישב ללמוד, יהיה בגדר: "צדיקים, על פתח ביתם!".

ואולי גם מהבחינה הזו נמשלו הצדיקים לדגים ('כלי יקר' במדבר יא, כב בשם הקדמונים, של"ה תענית קעז מתיקוני הזהר נט, ב),

על גדותיו, ואמר בהתרגשות: "הא! בדיוק את הזעקה הזאת אני מצפה ומייחל לשמוע!"...

בו במקום שלח את משרתיו, שיכניסו את ילדיו אל הארמון ללא דיחוי. ציוה לרחוץ ולספר אותם, ולהלביש חזרה את בגדי המלכות שהיו רגילים בהם בעבר, ולאט לאט שבו למעמדם כאשר בראשונה...

"זהו הסוד של עשרת ימי תשובה", אמר רבי איצ'לה. זהו זמן שבו אפשר לקצר את התהליך הרגיל. בדרך כלל, ההיטהרות והניקיון הרוחני דורשים מאמצים רבים, זמן רב והשקעה מרובה, אבל ישנו זמן מסוגל שבו כל מה שנדרש מאיתנו זה להשמיע את קולנו אל הבורא. ליעוק מנהמת הלב: "אבא!!!", והוא כבר ייקח אותנו אליו וידאג לרחוץ אותנו, כרחם אב על בנים!...

מי אינו חפץ לזכות בכך?!

"התנערי מעפר קומי"

הבה ונגלה פנינה נוספת מדברי הרמב"ם בהלכות תשובה (פרק ז הלכה ו). כך כותב הנשר הגדול: "גדולה תשובה שמקרבת את האדם לשכינה, שנאמר 'שובה ישראל עד ה' אלוך'... ונאמר 'אם תשוב ישראל נאם ה' - אלי תשוב', כלומר: אם תחזור בתשובה - בי תדבק, התשובה מקרבת את הרחוקים, **אמש היה זה שנאוי לפני המקום משוקץ ומרוחק ותועבה, והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד**".

כתובה כאן ברמב"ם נקודה נפלאה ממש. התשובה היא כח אדיר ומופלא - כח שבעצם, הוא נובע ממה שטמון בפנימיותו של כל יהודי ויהודי. נשמתו של כל יהודי היא 'חלק אלוך ממעל', חצובה מתחת לכסא הכבוד, ויש בה קדושה וטהרה אינסופיות. "ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא" (סנהדרין מד, א), ולכן אפילו אם הוא ירד לשאול תחתית והתרחק ריחוק רב - נקודת הטהרה שלו אינה נפגמת, וברגע שיחליט לחזור, הוא נהפך בין רגע ל"אהוב, נחמד, קרוב וידיד".

איזה פתח מאיר עבור כולנו לעבודת התשובה!

הגאון רבי **מנחם צבי ברלין** שליט"א, ראש ישיבת 'רבינו חיים עוזר', מספר כי שמע פעם על תלמיד חכם צעיר מגרוזיה, שיצא למסע לליטא כדי לקבל 'סמיכה' ממרן הגאון **רבי חיים מבריסק** זצ"ל. כיוון שהיה זה כמה ימים לפני ראש השנה, החליט אותו תלמיד חכם להמשיך אחר כך לראדין, ולשהות ביום הדין הקדוש והנורא במחיצתו של הכהן הגדול מאחיו, מרן **ה'חפץ חיים** זצ"ל. ה'חפץ חיים' אכן קיבלו בסבר פנים יפות, והזמינו לסעוד על שולחנו בליל ראש השנה.

היתה זו חוויה שנשמרה בזכרוננו לנצח, והוא מסר כמה וכמה פנינים שזכה לשמוע בהזדמנות מיוחדת זו. בין כל הרגשי הקודש והאימרות הנוקבות, אמר ה'חפץ חיים' בעת הסעודה כך:

"כל יהודי צריך לדעת את ההבדל היסודי והעצום שבין קיום מצווה, לחלילה וחס עשיית עבירה. כאשר יהודי נכנס לעול מצוות, קוראים לו 'בר מצוה' - בן של מצווה, כי המצוות קשורות ומחוברות עימו כמו בן שאינו יכול לנתק את הקשר הטבעי עם אביו. אבל יהודי שנפל רחמנא ליצלן בעשיית חטא, גם אם הוא שקוע בדבר, לא עלינו, הרי שכיניו הוא 'בעל עבירה', ולא 'בר עבירה' - כיון שזה אינו קשר דם, אלא כקשר

בין בעל לאישה הניתן לניתוק ולביטול".

נמצא, שכאשר עושים מצווה, מתקשרים עם הבורא יתברך בקשר בל ינתק, מרומם ומזכך; ואם נכשלים חלילה בעבירה, הרי שעלינו לא לפול ברוחנו, אלא תיכף ומייד לקיים בעצמינו "התנערי מעפר קומי" ולשוב אל טהרתנו כבראשונה - כי העבירה לעולם לא נהפכת לחלק מן המהות של היהודי!

זהו חז"ל מפורש (שה"ש ו, א): "אל גינת אגוז ירדתי", אמר חור: מה אגוז זה אם נופל לתוך הטינופת, את נוטלו ומורקו ושוטפו ומדיחו, והוא חוזר כתחילתו, והוא יפה לאכילה. כך כל מה שישראל מתלכלךין בעוונות כל ימות השנה, בא יום הכיפורים ומכפר עליהם".

אצל כלל ישראל החטא אינו פוגם בפנימיותם, הוא דבוק רק בהם רק בחיצוניותם, לכן על ידי מריקה ושטיפה יכול האדם בקלות לקנחו. זהו גדר כפרת יום הכיפורים, שמגיע ומקנח את עוונותיהם של ישראל כלא היו.

עמוד ההוראה, מרן הגאון רבי **שלמה זלמן אויערבאך** זצ"ל, סיפר פעם דוגמה מוחשית לכך, כי יהודי, אף על פי שחטא, נשאר זך וטהור בעצמותו:

בשכנותו של רבי שלמה זלמן ב'שערי חסד' התגורר יהודי חילוני, שנהג רחמנא ליצלן לחלל את השבת בקביעות, והיה מדליק את הפתיליה בעיצומו של היום המקודש. רבי שלמה זלמן לא חשב כי יצליח לשכנע את האיש להיטיב את דרכיו, אך חשש מנוק חינוכי שהיה עלול להיגרם לבני ביתו, למראה יהודי שאינו שומר שבת. הוא פנה אל השכן, ושאל אותו האם הוא מוכן כי רבי שלמה זלמן יספר לילדיו, כי השכן אינו נמנה על בני ברית, ולכן הוא יכול לעשות מלאכה בשבת...

השאלה נכנסה באותו שכן כארס של עכנא. הוא הזדעזע, פרץ בבכי סוער ופנה לרבי שלמה זלמן ביפחה קורעת לב: "אני מקבל עלי מהיום שלא להדליק את הפתיליה בשבת; איני מוכן כי תאמרו עלי שאני גוי!"... כך זה כל יהודי, בכל מצב. הוא יודע בפנימיות ליבו את ערכו, וגם אם הוא חלילה נופל - הוא עדיין רוצה להישאר מחובר למקור טהור. לכן, כשהוא שב בתשובה מאיזה מקום שלא יהיה - הדרך סלולה לפניו, כי בנקודה הפנימית הוא עדיין מחובר בקשר חם...

עניין זה מוביל לרובד נוסף בהבנת מהות התשובה. אם אמרנו שהתשובה טמונה מעצם מהותה בפנימיותו של כל יהודי, הרי שיש בזה משהו עמוק אף יותר - התשובה היא יסוד מוסד בכל הבריאה כולה!

כבר מבראות העולם נבראה התשובה, כחלק בלתי נפרד מיצירתו של הקדוש ברוך הוא, שכן בלעדיה לא היה לעולם קיום. "הלא אם תיטיב שאת", אמר הבורא לקין - יש אפשרות לשאת את החטא. אמירה זו לקין, אומר הגאון הצדיק רבי **ראובן הכסטר** שליט"א, משיג ישיבת מיר-ברכפלד, בשם רבו המשגיח דליקווד הגאון הצדיק רבי **נתן מאיר ויכטפויגל** זצ"ל, היא שיחת המוסר הראשונה שמופיעה בתורה - והיא עוסקת במצוות התשובה, ולא בכדי.

הקדוש ברוך הוא ברוב רחמיו וחסדיו, נתן לנו את האפשרות לחזור בנו ממעשינו, אך אנו צריכים להאמין בכח הזה, ולהפנים שהוא באמת משנה אותנו, ואחרי התשובה האדם הוא ממש כתינוק שנולד.

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

היה בחור, הוא היה 'יונגרמאן', איש צעיר, אף שעוד לא התחתן".
הבחורים כולם הבינו וקיבלו את החלטתו של המשגיח, כי היה ברור
לכל שר' דוד ראוי לתפקיד.

אם נדמה לכם שהמשגיח חי שכראשו מרחף בשמים, והוא מנותק
מהסובב אותו, הניחו לי להבטיח שלא כך היה. ר' דוד היה אדם
מציאותי ושכלי מאוד, ששתי רגליו מוצבות על הקרקע.
היה לו מוח חד כשל מהנדס. הייתי עוזר לו להקים את הסוכה לפני
סוכות ולפרקה עם סיום החג. למרות מעמדו הנכבד, לא היסס
ללכלך את ידיו ולאמץ את שריריו לכבודה של מצווה. את זמן הבניה
ניצל לשנן לי הלכות בניית סוכה. אמנם הוא היה האדם הנעלה ביותר
שהכרתי, אולם כשהתקלקלה מכונת הכביסה שלו, הביט במלאכתו
של הטכנאי, כדי שבפעם הבאה אם תתקלקל המכונה, ידע לתקן
אותה בכוחות עצמו. הוא היה מרומם מאוד, ובכל זאת מעשי מאוד.
(מתוך 'בהיכלם')

מדרש, שממנו אפשר לצפות על כל המתרחש - בין הבימה לארון
הקודש הונח ספסל, וכל הילדים ישבו עליו. ידענו שכל העיניים
מופנות לכיווננו, כך שהיינו מוכרחים להתנהג במיטבנו.

קולו של המשגיח הרעיד לבבות

כשזעק "ה-מ-ל-ך" חשנו במוחש שמלך מלכי המלכים נוכח בהיכל
הישיבה. הוא התפלל בכוונה ובדבקות כבן המתחטא בפני אביו. אם
אני עוצם את עיניי וחוזר לשנות ילדותי בבית המדרש של ישיבת 'נר
ישראל', אני מסוגל עדיין לראות את המשגיח עומד אצל העמוד,
ולשמוע את קולו נישא לשמים כמו מלאך ה'.
כעבור שנים, סיפרתי לר' נחום פרצוביץ שבתור ילד זכיתי להשתתף
בתפילותיו של ר' דוד בימים הנוראים. תיארתי את ההשפעה
הכבירה שהותירה עלי תפילה זו, אפילו בעודי ילד. ר' נחום סיפר
לי בארשת געגועים כיצד מינה הרב ירוחם ליבוביץ את ר' דוד לחזן
בישיבת מיר בראש השנה ויום כיפור. ר' דוד היה אז בחור, ולא
מקובל היה למנות חזן שטרם נישא, אולם ר' נחום הסביר: "הוא לא

המשך מעמוד 16 | הרה"ג רבי מאיר צימרוט שליט"א

- זדונות נהפכים לו לזכויות. כשישראל תוקעים את התקיעות
הראשונות, סבור השטן שהם תוקעים כדי 'לצאת ידי חובה' בלבד.
ותשובתם אינה אלא מ'ראה'. במצב שכזה עדיין 'משתלם לו'
לקטרג עליהם, ולהביא את זדונותיהם לפני ה' יתברך, כי זדונותיהם
עדיין יכולים לקטרג עליהם, שהרי התהפכו בסך הכל לשגגות, אבל
עדיין בגדר 'חטא' הם.
אבל כשישראל תוקעים בפעם השנייה, אף שכבר יצאו ידי חובה,
סימן שתשובתם היא מ'אהבה'. במצב שכזה, 'לא משתלם' לשטן
לקטרג ולהביא את זדונותיהם לפני ה', כי הזדונות הפכו לזכויות,
העברות הפכו למצוות, וכך השטן מתבלבל ומתערבב...
(רבי מאיר צימרוט שליט"א - מתוך הספר דורש טוב - ראש השנה)

השטן בעצמו, שישב במקום - התבלבל...

זוהי בעצם כוונתנו בתקיעות שאנו תוקעים בראש השנה: לבלבל
את השטן.
רבי עקיבא איגר מבאר כי בתקיעות הראשונות, תקיעות דמיושב,
השטן עדיין לא מתבלבל. הוא יודע שביום זה יש מצווה לתקוע
בשופר. אבל כשהוא רואה ששבים ותוקעים תקיעות דמעומד,
כאן הוא כבר מתבלבל! הוא סבור שהתקיעות האלו הן שופרו של
משיח, והגיע זמנו להתבטל מן העולם.
מוסיף רבי עקיבא איגר ומבאר:
חז"ל אומרים (יומא פו ע"ב) כי כאשר בן אדם עושה 'תשובה מיראה'
- זדונות נהפכים לו לשגגות, אבל אם הוא עושה 'תשובה מאהבה'

המשך מעמוד 26 | הרה"ג רבי אשר קובלסקי שליט"א

והמשיך לדרכו.
חיך רבי אליהו ואמר: 'והרי יש ביכולתכם לנצל את ההזדמנות
לעשות חסד - אם כל אחד ימלא את הספל לבחור שעומד מאחוריו.
הרי ממילא כל אחד ממלא ספל, אם ימלא לאחר הנטילה עבור זה
שאחריו במקום למלא לעצמו קודם הנטילה - הרי כל אחד יזכה
במעשה חסד!'
מדהים. בחצי דקה של חשיבה, אפשר למצוא הזדמנויות כה רבות
לעשות חסד, להרבות טוב. כמה אנו זקוקים לזכויות כאלה בימים
אלו, הבה נתבונן ונחפש כל הזדמנות כזו, ונזכה להרבות חסד לקראת
יום הדין, זכויות שירעיפו עלינו שנה טובה ומתוקה!

אחוות אחים, להיות נחמדים באמת לכל סובבינו וידידינו - כך נזכה
בסייעתא דשמיא להיכנס לשנה הבעל"ט מוכנים וראויים לזכות
בשנה טובה, מבורכת ומתוקה!

חצי דקה של מחשבה...

אם אמרנו שתפקידנו בימים אלה הוא לשפר את היחס לזולת ובין
אדם לחברו, שואלים את עצמם הרבה אנשים: כמה אנו יכולים
להוסיף ולהרבות טוב? כמה אנו יכולים להוסיף ולהרבות חסד? האם
כל אחד יכול?!

התשובה היא שכן, ובגדול. פעם עמד הגאון רבי אליהו לופיאן זצ"ל,
שהשבע חל יום ההילולא שלו, מאחורי קבוצת בחורים שנטלו
ידיהם. כל אחד עמד בתור, ובהגיע תורו מילא את הספל, נטל ידיים,

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 2 3 4

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 2 1

הרב **יצחק לובינשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 2 6

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הר' **אברהם פוקס** הי"ו
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרצאות ושיעורים לחודש אלול
שיעורים והרצאות לחודש אלול,
ראש השנה והחגים

שלוחה 72

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** הי"ו
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע

שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- האם מותר להתקלח ביום טוב?
- האם מותר לארח גויים ביום טוב במלון השייך לישראל?
- האם העישון בזמננו מותר ביום טוב?

מהלכות הרחיצה ביום טוב

- רחיצת הגוף - במקלחת, או באמבטיה ביתית - במים שחוממו בערב יום טוב - לדעת השולחן ערוך, מותרת כרגיל; ולדעת הרמ"א, אסורה.
- איסור הרחיצה ביום טוב, הוא רק במים חמים, ולא במים פושרים. והפוסקים כתבו הגדרות שונות למידת החום של מים פושרים.
- בזמן שקיימו דיני טומאה וטהרה, נאסר לטבול כלי טמא בשבת וביום טוב, משום שהדבר נראה כ'תיקון' הכלי. אולם, טבילת אדם טמא היתה מותרת, כיון שאינו נראה כ'מתקן', אלא כרוחץ להנאתו.

עשיית מלאכת 'אוכל נפש' ביום טוב לצורך גוי או בעלי חיים

- אסור מדאורייתא לעשות ביום טוב מלאכת 'אוכל נפש' ביום טוב לצורך גוי; ועקב כך, אסרו חכמינו ז"ל להזמין גוי לסעודה ביום טוב, מחשש שיבשלו מאכלים במיוחד עבורו, אבל מותר לשלוח לביתו של גוי אוכל שהוכן לצורך ישראל; ובתנאי שהדבר אינו כרוך באיסור מלאכת 'הוצאה'. וכן אסור להזמין לסעודה ביום טוב יהודי מומר. ו'תינוק שנשבה', אינו נחשב כמומר. ובנוגע לחילונים שבזמננו - יש שכתבו שאין דינם כתינוק שנשבה, ובפרט בארץ ישראל; ויש שכתבו שצריך לדון בכל מקרה לגופו, ובמקרה של ספק, ניתן להקל ולהזמין.
- גוי המשמש בבית ישראל כמשרת, מטפל, וכדומה, מותר להזמין להצטרף לסעודת יום טוב שהוכנה עבור בני הבית.
- בית מלון השייך לישראל, יש שהורו, כי אסור לארח בו גויים ביום טוב, כיון שבית המלון מפרסם את עצמו, ומעוניין שיגיעו אליו אורחים, והרי זה נחשב כאילו הזמין את הגויים לסעודה ביום טוב.

- למרות שאסור לישראל לבשל ביום טוב עבור גוי, מותר לומר לגוי לבשל עבור עצמו, או עבור גוי אחר, ביום טוב; משום שמלאכת הבישול היא דבר המותר לישראל ביום טוב לצורך ישראל.
- אסור לעשות מלאכת אוכל נפש ביום טוב לצורך בעלי חיים, בין כאלו שהזנתם אינה מוטלת על האדם, ובין כאלו שהזנתם מוטלת על האדם.

מהלכות יום טוב

- לדעת פוסקים רבים, עישון סיגריות אינו נחשב לדבר 'השווה לכל נפש', ואסור ביום טוב; ויש חולקים. ובזמננו, שהמודעות לנזקי העישון הולכת ומתרבה - יתכן שאף לדעת הפוסקים שהקלו בזמנם, אסור מדאורייתא לעשן ביום טוב.
- המצית ביום טוב אש בעזרת גפרור שהודלק מִיָּנֶר - לא ישליך מידו את הגפרור באופן שכיבוי ודאי, אלא יניח את הגפרור בעדינות על גבי משטח כלשהו, ויכבה מאליו.
- אסור להניח, או להתיז, בשבת וביום טוב, בושם וכל דבר שמטרתו לתת ריח טוב, על גבי בגד, על מנת להכניס בו את הריח; משום ש'מוליד' ריח בבגד, והדבר דומה לעשיית מלאכה.

מהלכות 'מוקצה'

- 'מוקצה', אסור בטלטול, אבל מותר בנגיעה. ונחלקו הפוסקים אם ההיתר לנגוע במוקצה הוא גם כאשר הנגיעה היא לצורך המוקצה; ומדברי המשנה ברורה נראה, שנקט כדעת המקללים.
- ספק מוקצה, אסור בשבת, למרות שהאיסור הוא רק מדרבנן, ו'ספקא דרבנן לקולא'; משום שהוא 'דבר שיש לו מתירין'.